

Haarlem

Gemeente Haarlem

Drs. Jur Botter, MPA.

Wethouder Wmo, Welzijn, Volksgezondheid, Cultuur en Vastgoed

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de Gemeenteraad

Datum 12 april 2016
Ons kenmerk 2016/179693
Contactpersoon Patrick Vlegels
Doorkiesnummer 023 – 511 3458
E-mail Vlegels@haarlem.nl
Bijlage(n) 1
Onderwerp Cultuurmonitor Haarlem 2015

Geachte raadsleden,

Hierbij bied ik u de nieuwe Cultuurmonitor Haarlem aan, over het afgelopen jaar. De diverse culturele instellingen hebben over 2015 voor het eerst hun 'highlights' doorgegeven. Voor De Toneelschuur was het een bijzonder jaar; maar liefst 165.273 bezoekers voor de vele voorstellingen betekent een record.

Deze monitor krijgt op enkele momenten in het jaar een actualisatie, omdat dan gegevens beschikbaar komen die voor het rapport van belang zijn. Zie hiervoor de gemeentelijke website:

<https://www.haarlem.nl/feiten-en-cijfers/>

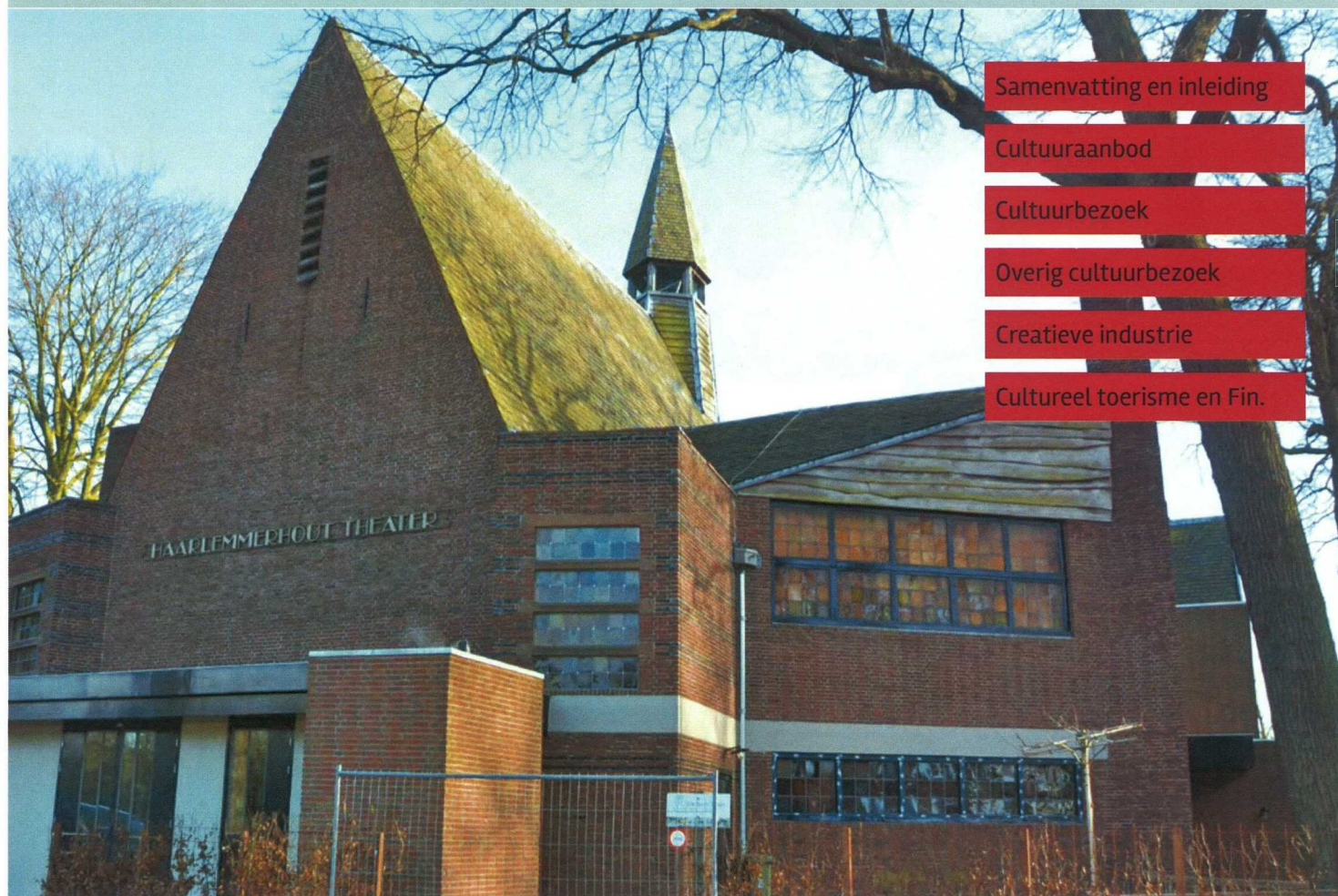
Ik heb opdracht gegeven om de cultuurmonitor uit te breiden, waarbij de positie van cultuurstad Haarlem wordt vergeleken binnen de Metropoolregio Amsterdam. Daarnaast brengt de monitor vanaf volgend jaar de (inter)nationale netwerken en samenwerkingsrelaties vanuit enkele culturele instellingen in beeld en geeft het inzicht in de bestedingen van de bezoekers in de stad.

Ik wens u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

Jur Botter

Cultuurmonitor 2015

Samenvatting en inleiding

Cultuuraanbod

Cultuurbezoek

Overig cultuurbezoek

Creatieve industrie

Cultureel toerisme en Fin.

Samenvatting en Inleiding

SAMENVATTING

Voor het derde achtereenvolgende jaar overschreed in 2015 het aantal cultuurbezoekers in Haarlem de grens van 2 miljoen. Na een kleine teruggang in 2014 deed zich weer een toename voor. Lichte winst boekten de podia en musea, terwijl de evenementen een lichte teruggang beleefden.

Waardering cultuuraanbod

Haarlemmers waarderen het cultuuraanbod in hun stad met een 8,0 als goed. Dat is een hoger cijfer dan in voorgaande jaren toen het cijfer zich rond 7,4 bewoog. Mogelijk heeft de stijging te maken met de overgang op een andere meetmethode.

In de jaarlijkse Atlas voor Gemeenten neemt Haarlem met zijn cultureel aanbod de 6^e plaats in op de ranglijst van de 50 grootste gemeenten. Cultuur draagt sterk bij aan de 7^e plaats van Haarlem op de Woon aantrekkelijkheidsindex.

Podia en bioscopen

Bijna 1,1 miljoen mensen bezochten de Haarlemse podia, ruim 16.000 meer dan in 2014. Toneelschuur/ Filmschuur beleefde met 165.000 bezoekers een topjaar. Stadsschouwburg en Philharmonie zagen de belangstelling voor het tweede achtereenvolgende jaar stijgen. Grootste trekpleister vormt opnieuw bioscoop Pathé Haarlem met 647.000 bezoekers.

Musea

De Haarlemse musea kregen voor het derde jaar achtereen meer dan een half miljoen bezoekers over de vloer. In 2015 liep de teller op tot bijna 537.000 belangstellenden. Dat waren er meer dan in 2014.

Grote trekpleister was Teylers met meer dan 136.000 bezoekers. Het Frans Hals Museum kreeg eveneens meer dan 100.000 bezoekers over de vloer en samen met De Hallen dat tot de zelfde organisatie behoort zo'n 144.000 museumliefhebbers.

Behalve voor Teylers trok ook de interesse voor Archeologisch Museum, Vishal en Grote Kerk aan. De Grote Kerk klom voor het eerst boven de grens van 100.000 bezoekers, de teller stopte bij ruim 104.000 betalende bezoekers. Daarnaast registreerde de Grote Kerk in 2015 voor het eerst de niet-betalende bezoekers. Dat waren er bijna 87.000. Zij bezochten onder meer de Koningsdag aubade, de UWW-banenbeurs, orgelconcerten en de herdenking van Hannie Schaft.

Bijna 19.000 Haarlemmers beschikten in 2015 over een Museumkaart, een hoger aantal dan in 10 van 11 vergelijkbare gemeenten. Als het aantal museumkaarthouders aan de bevolkingsomvang wordt gerelateerd, neemt Haarlem de 3^e plaats in.

Evenementen

De Haarlemse culturele evenementen trokken 417.550 bezoekers. Net als in de vijf voorgaande jaren overschreed het bezoekersaantal de 400.000. Wel vond voor het tweede jaar op rij een daling plaats. Deels omdat in 2015 geen grote eenmalige of incidentele plaatsvonden. Daarnaast staan de Stripedagen, een grote publiekstrekker, alleen in even jaren op het programma.

Bevrijdingspop en Haarlem Jazz & More oefenden de grootste aantrekkingskracht uit, beide met ongeveer 125.000 bezoekers.

Amateurkunst

Haarlem telt 57 verenigingen voor amateurkunst die subsidie van de gemeente ontvangen. Samen hebben ze 1.970 leden. Iets meer dan 4 van de 10 Haarlemmers doen aan culturele activiteiten of hebben een culturele hobby.

Bibliotheek Zuid-Kennemerland

Voor het vijfde jaar op rij nam het aantal leden van de Haarlemse vestigingen van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland toe, in 2015 met 1.050 tot een totaal van 45.483. Het aantal bezoekers steeg eveneens tot iets boven de 750.000, terwijl het aantal uitleningen voor het tweede jaar achter elkaar daalde.

Noord-Hollands Archief

Het bezoek aan het Noord-Hollands Archief (NHA) viel wat lager uit dan in het topjaar 2014: 23.218 tegen 24.484 bezoekers. Het bezoek aan de website steeg opnieuw: 635.000 bezoekers brachten 2,5 miljoen bezoeken.

Pletterij

Het totaal aantal activiteiten in cultuur- en debatcentrum De Pletterij neemt van jaar tot jaar toe, van 85 in 2012 tot 145 in 2015. Ook het aantal bezoekers groeide tussen 2012 en 2014, maar kende in 2015 een lichte teruggang van 4.362 naar 4.148.

Monumenten

In Haarlem bevinden zich 1.181 rijksmonumenten. Slechts 4 van de 403 Nederlandse gemeenten hebben er meer. Daarnaast telt Haarlem 2.500 gemeentelijke monumenten; alleen Maastricht overtreft Haarlem.

Monumenten zijn belangrijk voor een stad, zo blijkt uit de Atlas voor gemeenten 2015. Haarlem scoort goed op het thema Erfgoed. Zo is het percentage vooroorlogse huizen binnen de woningvoorraad groter dan in de andere 49 grote gemeenten. Ook met het percentage monumentale woningen in de woningvoorraad (5e) en zijn musea (6e) staat Haarlem in de top.

In de Haarlemse openbare ruimte bevinden zich 131 kunstwerken die tot het gemeentelijke kunstbezit behoren, voornamelijk beeldhouwwerken: 50 van deze objecten bevinden zich in de wijk Oude Stad, de resterende 81 objecten verspreid over de acht andere wijken.

In Haarlem vinden regelmatig themajaren plaats, meestal rond een cultureel onderwerp. Ook 2015 en de eerste maanden van 2016 stonden in het teken van een thema: Haarlem-Vlaanderen. Het programma omvatte meer dan 30 activiteiten, met onder andere muziek, toneel, poëzie, dans, exposities, tentoonstellingen, interviews, uitwisselingen en discussie. Locaties waren onder meer podia, musea, kerken, en winkels.

Creatieve industrie

In de Haarlemse creatieve industrie vond herstel plaats. Na een daling van het aantal banen in 2013 van 4.009 naar 3.790, volgde in 2014 een stijging met 1,5% tot 3.845 banen. Dit voorjaar komen de cijfers over 2015 beschikbaar.

De creatieve sector speelt in Haarlem een belangrijke rol. Het aandeel in het totaal aantal banen ligt op 6% en is daarmee hoger dan in elf vergelijkbare gemeenten. Het aantal creatieve ondernemingen nam opnieuw toe, in 2014 met 3,7%. Conform de trend groeit het aantal zzp-ers ook in deze sector.

Aan de Oudeweg in Haarlem bevindt zich de 3D Makers Zone. Dit is het eerste innovatiecentrum in Metropoolregio Amsterdam; een 3D-excellence-center waar bedrijven en onderwijsinstellingen in coöperatieve vorm kunnen beschikken over de allernieuwste high-tech hardware, software en kennis op dat gebied.

Cultureel toerisme

Het aantal binnenlandse toeristen dat Haarlem bezocht steeg in 2015 met 91.000. Na enkele jaren van teruggang begon in 2014 het aantal binnenlandse bezoekers weer te stijgen. Ook het aantal bezoeken steeg in 2015. Bijna 1,2 miljoen binnenlandse toeristen brachten in totaal iets minder dan 2,4 miljoen bezoeken aan Haarlem.

Van de trips naar Haarlem ging 17% gepaard met museumbezoek, 14% met een stadswandeling. Qua museumbezoek op plaats 5 van de 29 gemeenten die aan het onderzoek Toeristisch bezoek aan steden van NBTC-NIPO meedoen.

Haarlem is bijzonder in trek bij internationale bezoekers. In 2014 kreeg de Spaarnestad er 617.000 binnen de poorten. Alleen de vier grote steden en Edam/Volendam overtroffen dit aantal.

Relatief veel buitenlandse bezoekers aan Haarlem typeren hun vakantie als een cultuurvakantie: 12% tegen 9% gemiddeld voor heel Nederland.

Financiën

De gemeente Haarlem geeft kunst en cultuur in de stad ieder jaar een stevige impuls. In 2015 verstrekke de gemeente bijna 20 miljoen Euro aan subsidie, waarvan 13 miljoen aan exploitatiesubsidie en 7 miljoen aan subsidie voor huur en huurgerelateerde kosten.

Bijna de helft van het totale subsidiebedrag, namelijk €9,3 miljoen kwam bij de podia terecht. De musea en andere instellingen voor beeldende kunst ontvingen €3,6 miljoen.

De investeringen in cultuur bezorgen de stad een flinke economische impuls. Zo geven alleen Haarlemmers al tijdens een cultuurbezoek in hun stad voor zichzelf gemiddeld €42,- uit. Van dit bedrag dat een indicatie is, besteden ze 68% bij de culturele instelling zelf (entree, consumpties, garderobe, programma, enz.) en 32% buiten de instelling, voor het leeuwendeel aan consumpties voor of na het cultuurbezoek. In totaal besteedden ze in een jaar tijd naar schatting een slordige €37,5 miljoen, waarvan ongeveer €12 miljoen buiten de instellingen, vooral in de horeca.

Highlights volgens de culturele instellingen zelf

De samenstellers van de Cultuurmonitor hebben de culturele instellingen de gelegenheid gegeven zelf hun hoogtepunten van het culturele jaar 2015 te noemen. Sommige instellingen noemden diverse highlights, andere instellingen maakten geen gebruik van deze mogelijkheid.

Philharmonie, Stadsschouwburg

- De succesvolle familiekerstvoorstelling Loes & Marlie in samenwerking met Brigitte Kaandorp – 24 keer uitverkocht in december 2015, meer dan 15.000 bezoekers!
- Het behalen van het gouden Green Key certificaat voor onze beide podia, die daarmee voldoen aan de hedendaagse eisen van duurzaamheid.
- Het in gebruik nemen van een gloednieuwe Steinway concertvleugel die we konden aanschaffen door een anonieme particuliere gift.
- Het vernieuwen van het meubilair in de foyers van de Philharmonie in een unieke samenwerking met Dutch Design, waardoor er een regelmatig wisselende collectie meubels te zien is van toonaangevende Nederlandse ontwerpers, die ook voor het publiek te koop zijn.
- Het in gebruik nemen van een gloednieuw CRM (=Customer Relationship Management) systeem, waardoor bijvoorbeeld het bezoek aan website en in vervolg daarop aan voorstellingen is toegenomen.

Teylers

- 2015 was een erg goed jaar. We hadden 3 zeer succesvolle tentoonstellingen op rij: De aquarel, Overal muziek en Echte winters (die loopt nog tot 6 maart 2016). Ook het aantal scholieren is fors gestegen met ca. 20%.
- Aankondiging van onze tentoonstelling over Leonardo da Vinci (2018) heeft veel reacties opgeleverd.
- Spaarnelezing over klimaatverandering was heel bijzonder. En onze tentoonstelling op Tefaf werd door 20.000 mensen bezocht.
- In Nemo (Amsterdam) hebben we een dependance (mini-versie van de Ovale Zaal) gekregen.
- De nieuwe website die veel bezoekers trekt. Spectaculaire groei van het aantal volgers op Twitter (op 1 januari 2016 40.000). De werkzaamheden aan het Lorentz Laboratorium.

Vishal

- De uitreiking van de Jeanne Oosting prijs aan Vishal-lid Corinne Bonsma en de daarop volgende expositie in de Vishal.
- De uitreiking van de Vishal Kunstprijz aan Ronald van der Meijs op 18 december.

Patronaat

- Highlights voor ons waren onder andere de externe uitverkochte zomershows die wij presenteerden op Woodstock 69 (The Cat Empire, Xavier Rudd, UB40) en in Caprera (Selah Sue, 2x Chef'Special).
- Hoogtepunten binnen Patronaat waren de novembershows van Maceo Parker, Douwe Bob en Sticky Fingers en als kers op de taart ons uitverkochte Oud & Nieuw feest: Patronaatje tot het Gaatje.

Toneelschuur

- Wij boekten een record aantal bezoekers in 2015: 165.273. Nog nooit bezochten zoveel bezoekers onze voorstellingen en films.
- Publiek komt steeds meer overdag. Toneelschuur ook dit jaar open met een programma aanbod van theater en film 7 dagen in de week en 12 maanden per jaar.
- Toneelschuur behaalt het Gouden Green Key certificaat

Frans Hals Museum/ De Hallen

- In Frans Hals: tentoonstellingen Frans Hals - Werk in uitvoering, Jan van Scorel – Een hemelse ontdekking en Ik zie, ik zie... een tentoonstelling over kijken.
- In de Hallen: De solotentoonstellingen van Erkkä Nissinen en Markus Selg, *Ik zie, ik zie... een tentoonstelling over kijken* en *O MUZE!*.
- Het websitebezoek aan de sites van FHM en DHH steeg met 10% t.o.v. 2014.
- In 2015 werd de TOON, het nieuwe magazine van het museum gelanceerd.
- Het Frans Hals Museum trok bijna 20.000 buitenlandse bezoekers.
- Landelijk werden 70.000 werkboekjes besteld van het basisschoolproject Frans Hals Experts.
- Tulpomania, de samenwerking met Keukenhof, Haarlem Marketing en Jopenkerk trok veel (buitenlandse) aandacht.
- Het eerste symposium over The Transhistorical Museum vond plaats.

Archeologisch Museum

- Het museum is in 2015 verbouwd: er is een nieuwe opgravingsvitruine en een vernieuwde balie. Het scholenbezoek voor de verschillende educatieve projecten en evenementen is toegenomen.
- De duo-tentoonstelling over de Damstraat in samenwerking met de Historische vereniging Haarlem was een groot succes. Ook de presentatie van het boek 'tot op het bot' in het museum heeft voor veel publiciteit gezorgd.

37PK

- Groen licht voor educatieproject Meet Art Now.
- Tentoonstelling 'Ondertussen, Chapter 1' met Haarlemse en Gentse kunstenaars in kader van Haarlemse Lente en Haarlem-Vlaanderen Jaar
- Bomvolle lezing van kunstenaar Casper Berger binnen het project 3Dlab.
- Samenwerking met ABC in het project Beyond Architecture-Architecture Beyond, met prachtig Simeon ten Holt pianoconcert door Robert Lambermont.
- Eerste, succesvolle editie van de Donkere Dagen Voor Kerst Kunstmarkt ter afsluiting van jaar.

Nieuwe Vide

- Nathalie Hartjes vetrok als Artistiek Directeur en haar positie werd overgenomen door Lennard Dost.
- Eind 2015 kwam de nieuwe website online.
- Wij deden mee aan het Parksessies festival, aan Art Rotterdam en Art Brussel. Daarnaast werd de eerste editie georganiseerd van het opleidingstraject voor jongeren (14-18 jaar): Bienvenue Chez Moi.
- Ook vierden we in 2015 ons 20-jarig bestaan, met het project 20 years of deferred value (20 solo exposities op rij van 1 dag, van kunstenaars die bij ons een studio huren of hebben gehuurd). Dat project trok veel publiek.
- The Hills are alive with the sound of muzak deed het ook goed qua bezoekersaantallen en pers (o.a. De Volkskrant, Haarlems Dagblad etc)."

Museum Haarlem

- Opening eind maart van het Gasthuis: vernieuwde entree, museumcafé, ruimere museumwinkel en expositieruimte voor Haarlemse kunstenaars, verzamelaars en verenigingen.
- Gelijktijdig is de naam van het museum veranderd van Historisch Museum Haarlem naar Museum Haarlem.
- Succesvolle tentoonstellingen: Haarlem Waterproof, Fruity Marmalade en diverse Gasthuis-exposities waaronder Ha(a)rlem Mafia City.
- In november wonnen de vrijwilligers van het museum de Vrijwilligersgroepsprijs.

Grote Kerk

- 2015 is een uitzonderlijk jaar geweest: voor het eerst hebben we in een regulier jaar meer dan 100.000 betalende bezoekers gehad.
- De Grote Kerk was in 2015 in totaal 2.300 uur open.

De Bibliotheek Zuid-Kennemerland

- Per 1 maart hebben we een nieuwe directeur: Roxane van Acker.
- De Bibliotheek groeit nog steeds; in aantal openingsuren, aanbod en gebruik van e-books, aantal leden (vooral jeugd).
- Voor de vestiging Haarlem Centrum hebben we het zilveren Green Key certificaat behaald.
- In 2015 hebben wij de dienstverlening aan de vluchtelingen met veel enthousiasme en energie opgepakt. Bijna alle vluchtelingen zijn lid geworden en hebben gebruik gemaakt van het aanbod van de Bibliotheek.
- De aflevering Eerste Hulp bij Kunst van de Bibliotheek was uitverkocht: een volle zaal voor een mooi interview van Adriaan van Dis en Nina Polak

INLEIDING

De gemeente Haarlem heeft haar cultuurbeleid voor een periode van acht jaar gestalte gegeven in de Cultuurnota Haarlem 2013-2020. Via de jaarlijkse Cultuurmonitor volgt de gemeente de ontwikkelingen op cultureel gebied nauwlettend. Voor de Cultuurmonitor tekent de gemeentelijke afdeling Data, Informatie en Analyse (DIA).

Iets meer dan 2 miljoen belangstellenden bezochten in 2015 de Haarlemse podia, musea en culturele evenementen. De Cultuurmonitor bevat hier natuurlijk uitgebreide cijfers over. Ook de Bibliotheek Zuid-Kennemerland en het Noord-Hollands Archief komen weer aan bod. En net als in voorgaande edities besteedt de Cultuurmonitor aandacht aan de creatieve industrie en het cultureel toerisme.

Extra informatie

Nieuw in de Cultuurmonitor is informatie over het bezit van museumjaarkaarten in Haarlem. Andere nieuwe onderwerpen:

- kunst in de openbare ruimte;
- educatieve inspanningen van musea;
- gemeentelijke subsidies voor kunst en cultuur;
- benchmark van de reisafstand naar instellingen voor kunst en cultuur;
- gebruik van sociale media en websites van culturele instellingen.

Regelmatige actualisering

Net als andere gemeentelijke monitoren staat de Cultuurmonitor op de gemeentelijke website. Streven is om de Cultuurmonitor komende zomer te actualiseren met verse data. Dat geldt bijvoorbeeld voor gegevens over creatieve economie, evenementen en data uit de nieuwe Atlas voor gemeenten. Al deze cijfers komen in het voorjaar beschikbaar.

Daarnaast is het streven om nieuwe data in de Cultuurmonitor op te nemen en om tot een verdieping te komen. Een streven dat wellicht in de zomer al gestalte krijgt en anders begin 2017.

Tot slot van deze inleiding bedankt de afdeling DIA alle instellingen voor het toeleveren van gegevens. En daarnaast ook de collega's binnen de gemeentelijke organisatie die data hebben aangeleverd, waarbij de inspanningen van het subsidiebureau een speciale vermelding verdienen.

Totaal Cultuurbezoek 2010-2015

jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Culturele evenementen	421.500	467.500	416.250	440.750	436.380	417.550
Musea incl. Grote Kerk	428.687	498.645	527.196	538.536	508.668	536.718
Podia incl. Bioscopen	626.273	836.041	1.053.787	1.065.907	1.077.275	1.094.181
Totaal	1.476.460	1.802.186	1.997.233	2.045.193	2.022.323	2.048.449 **

Bronnen: De culturele instellingen en Gemeente Haarlem, Evenementencoördinator

****** In 2015 bij musea Nieuwe Vide en 37PK voor het eerst opgenomen

Top-10 2015 Culturele evenementen en instellingen

	aantal bezoekers
1 Pathé Haarlem	647.000
2 Toneel-/ Filmschuur **1	165.273
3 Teylers Museum	136.189
4 Bevrijdingspop	125.000
4 Haarlem Jazz & More	125.000
6 Patronaat	115.127
7 Grote of St Bavokerk	104.687
8 Frans Hals Museum **2	103.874
9 Stadsschouwburg **3	90.408
10 Philharmonie **3	76.314

Bronnen: De culturele instellingen en Gemeente Haarlem, Evenementencoördinator

****1** Toneel-/Filmschuur excl. 15.000 bezoekers bij producties buiten Haarlem

****2** Frans Hals Museum: 1 organisatie met De Hallen. Samen 144.126 bezoekers

****3** Stadsschouwburg en Philharmonie: 1 organisatie samen 166.722 bezoekers

- Het aantal cultuurbezoekers in Haarlem overschreed in 2015 voor de derde keer op rij de 2 miljoen. Vergeleken met 2014 kwamen er zo'n 25.000 bezoekers meer, maar dat komt ook omdat de bezoekers van Nieuwe Vide en 37 PK –ruim 12.000 in totaal- voor het eerst meetellen.
- Lichte winst boekten de podia en de musea, terwijl de culturele evenementen opnieuw een daling beleefden. Dat heeft in 2015 vooral te maken met het feit dat de drukbezochte Stripedagen alleen in even jaren plaatsvinden. Belangrijkste oorzaak voor de daling tussen 2013 en 2014 is het wegvallen van het eenmalige Frans Hals Jaar (2013).
- Het cultuurbezoek bevindt zich nog steeds op een duidelijk hoger niveau dan in 2011 en de jaren daarvoor. De opening van bioscoop Pathé Haarlem aan de Raaks halverwege 2011 zorgde voor een flinke stijging.
- Pathé Haarlem voert net als vorig jaar de top-10 qua bezoek aan. Zo'n 647.000 film liefhebbers pikten er een bioscoopje.
- Toneel-/ Filmschuur klimt naar plaats twee. Vooral dankzij de Filmschuur die bijna 115.000 filmfans over de vloer kreeg.
- Teylers is opnieuw het meest bezochte museum, in 2013 gold dat voor Frans Hals Museum dat toen profiteerde van de aantrekkingskracht van twee aansprekende voorstellingen voor het Frans Halsjaar.
- De tabel vermeldt podia en bioscopen, musea en culturele evenementen. Kanttekening bij de tabel is dat de Haarlemsze vestigingen van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland, een ander type instelling, in 2015 iets meer dan 750.000 bezoekers trok en daarmee zelfs meer dan Pathé.
- Graag attentie voor de voetnoten: gecombineerd met De Hallen zou het Frans Hals Museum een hogere positie innemen. Hetzelfde geldt voor een combi van Stadsschouwburg en Philharmonie. Toneelschuur-/Filmschuur trok buiten Haarlem meer dan 15.000 bezoekers bij producties van het productiehuis, Cijfer in de top-10 is exclusief dit aantal.

Cultuuraanbod

Gemiddeld rapportcijfer cultureel aanbod

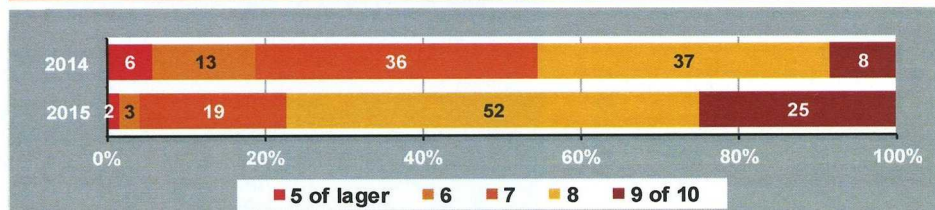
jaar	cijfer
2015	8,0
2014	7,3
2013	7,6
2012	7,5
2011	7,6
2010	7,1
2009	7,4
2008	7,4
2007	7,4

Bron: Omnibusonderzoek gemeente Haarlem, 2007-2015

WAARDERING CULTUURAANBOD

- Haarlemmers waarderen het cultureel aanbod in hun stad met een 8,0 als goed. Dat is een hogere score dan in alle voorgaande jaren.
- Vanaf 2007 schommelde het cijfer steeds rond 7,4.
- Mogelijk bijgedragen aan de hogere waardering heeft de overstap op een andere meetmethode in 2015. Tot dat jaar vond het Omnibusonderzoek plaats via een schriftelijke enquête onder een steekproef uit de Haarlemse bevolking, in 2015 gebeurde dat voor het eerst via een online enquête onder de leden van het Digipanel Haarlem.

Rapportcijfer voor het cultureel aanbod in Haarlem (2014/2015, in %)

Bron: Omnibusonderzoek gemeente Haarlem, 2014-2015

- Ruim driekwart van de inwoners beoordeelt het Haarlemse culturele aanbod met een '8' of hoger.
- Niet meer dan 2% deelt een onvoldoende uit - '5' of lager.
- In 2015 was een '8' duidelijk het meest gegeven cijfer, door iets meer dan de helft van de Haarlemmers. Anno 2014 waren de groepen die een '7' of een '8' gaven bijna even groot.
- Het aanbod ondergaat in 2016 een uitbreiding met de opening van het Haarlemmerhout Theater aan de Van Oldenbarneveltlaan in Haarlem-Zuid. Het theater zal vooral plaats bieden aan amateurverenigingen, maar in de toekomst zullen er ook kleine cabaretvoorstellingen te zien zijn.

Haarlem op de Cultuur-ranglijst binnen de G50

	Positie				
	2011	2012	2013	2014	2014
CULTUURAANBOD					
Het totale cultuuraanbod	5	8	7	7	6
Omvang en diversiteit van het culturele aanbod		9			
CREATIEVE WERKGELEGENHEID					
Creatieve werknemers als % beroepsbevolking	12	14			
Kunstenaars als % beroepsbevolking	9				
Aantal banen in creatieve bedrijfstakken als % totaal aantal	3	3			
Aandeel banen in sector kunsten en cultureel erfgoed	3	3			
Aandeel banen in media en entertainment	5	6			
Aandeel banen in creatieve en zakelijke diensten	6	5			
VOORSTELLINGEN					
Aantal theatervoorstellingen per 1.000 inwoners	11	13			
Aantal popconcerten per 1.000 inwoners	3	5		3	2
Aantal concerten klassieke muziek per 1.000 inwoners	21	23		21	26
Aantal culturele evenementen per 100.000 inwoners	14				
Aantal filmdoeken per 100.000 inwoners	40				
Aantal bioscoopstoelen per 1.000 inwoners	39				
Aantal toneel-uitvoeringen per 1.000 inwoners				8	9
CULTURELE INSTELLINGEN					
Aantal musea per 100.000 inwoners					6
Aantal rijksmonumenten per 100.000 inwoners	4				
Aantal archeologische monumenten per 100.000 inwoners	29				
Aantal musea voor beeldende kunst per 100.000 inwoners	30				
Aantal cultuur-historische musea per 100.000 inwoners	4				
Aantal galerieën per 100.000 inwoners	22				
CULTUURBEZOEK					
Aantal jaarlijkse bezoeken aan theaters per inwoner	4				
Aantal jaarlijkse bezoeken aan musea per inwoner	9				

Bron: Atlas voor Gemeenten

CULTUUR BINNEN G50

- In de gerenommeerde Atlas voor Gemeenten 2015 bezet Haarlem op de Woon aantrekkelijkheidsindex de 7e plaats tussen de 50 qua inwonertal grootste gemeenten van het land (G50). Haarlem leverde drie plaatsen in, nadat het in de periode 2011-2014 ieder jaar een plaats had gewonnen, met een stijging van 7 naar 4 als resultaat.
- Acht onderwerpen samen bepalen de positie van een gemeente op de Woon aantrekkelijkheidsindex. Het cultureel aanbod (aantal uitvoeringen podiumkunsten per 1.000 inwoners) draagt sterk bij aan de hoge Haarlemse klassering.
- Op de factor Cultureel aanbod neemt Haarlem de 6e plaats in en dat betekent één plaats winst vergeleken met 2014. Vijf gemeenten zijn de Spaarnestad op dit punt de baas, achtereenvolgens: Amsterdam, Utrecht, Nijmegen, 's-Hertogenbosch en Heerlen.
- Als het om het aantal popconcerten per 1.000 inwoners gaat, klimt Haarlem van plaats 3 naar 2 en doet alleen Amsterdam het beter.
- Met het aantal toneeluitvoeringen per 1.000 inwoners nestelt Haarlem zich met een 9^e plaats eveneens in de top-10, zij het 1 plaats lager dan in 2014.
- De Atlas voor gemeenten besteedt ieder jaar aandacht aan een speciaal thema. Zo stond Cultuur centraal in 2011. In 2015 vormde Erfgoed het centrale thema. Sheet 14 van deze Cultuurmonitor presenteert de gegevens uit de Atlas over dat onderwerp.

Haarlem

Gemeente Haarlem, Data, Informatie & Analyse

Cultuurbezoek

Aantal (betalende) bezoekers in Haarlem van musea, 2000-2015

naam museum	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Frans Hals Museum	133.512	73.650	91.020	147.988	106.068	103.874
De Hallen	43.808	31.132	31.167	42.087	47.600	40.252
Vishal **1	29.813	40.917	32.252	52.372	47.554	49.920
Teylers Museum	83.987	144.688	101.386	115.334	123.084	136.189
Het Dolhuys	-	19.146	40.012	40.801	40.166	41.474
Archeologisch Museum	22.170	22.065	19.250	13.988	15.493	18.328
(Historisch) Museum Haarlem	15.919	11.389	13.294	22.044	21.610	15.600
ABC-Architectuurcentrum	15.409	10.942	13.755	15.653	15.096	14.143
Swagemakersmuseum	-	4.522	4.079	gestopt		
Spaarnestad Photo/ Galerie 37	8.300	4.100	vertrokken			
Nieuwe Vide	niet eerder opgenomen					6.542
37PK	niet eerder opgenomen					5.709
Grote of St. Bavokerk **2	50.000	67.488	82.472	88.269	91.997	104.687
Totaal	402.918	430.039	428.687	538.536	508.668	536.718

Bron: de culturele instellingen

1 Vishal i.v.m. verbouwing dicht tussen oktober 2009 en april 2010

2 Grote of St. Bavokerk: aantal exclusief 86.952 niet-betalende bezoekers, zie toelichting rechts

BEZOEK HAARLEMSE MUSEA

- De Haarlemse musea trokken in 2015 voor het derde jaar op rij meer dan een half miljoen bezoekers; 536.718 om precies te zijn. Voor het eerst bevat de tabel ook cijfers van Nieuwe Vide en 37PK, maar ook zonder deze instellingen komt het totaal zo'n 15.000 hoger uit dan in 2014.
- Stijgers in vergelijking met 2014 zijn het Archeologisch Museum, Vishal, Teylers en vooral de Grote of St. Bavokerk. De Grote Kerk overschreed voor het eerst de 100.000 betalende bezoekers. Teylers beleefde zijn beste jaar na 2005 en 2012, jaren waarin het museum internationale toptentoonstellingen in huis had (Michelangelo en Rafaël).
- Frans Hals Museum en De Hallen behoren tot één organisatie. Samen trokken ze 144.000 bezoekers.
- Aansprekende tentoonstellingen geven het museumbezoek een stevige impuls. Andere recente voorbeelden zijn Fokker (2011) in de Grote Kerk en in 2013 het Frans Hals Museum met twee grote tentoonstellingen vanwege het 100-jarig bestaan. Teylers zal in 2018 waarschijnlijk opnieuw pieken met tekeningen van Leonardo da Vinci.
- De Grote Kerk:** Buiten de bijna 105.000 betalende toeristische bezoekers ontving de Grote Kerk 86.952 mensen bij een evenement, gratis openstelling of een andere activiteit. De Grote Kerk registreerde deze bezoekers in 2015 voor het eerst systematisch. Het waren onder meer bezoekers van de UWV-banenbeurs, de Winterparade, Open Adventsdagen, diplomeringen, de Koningsdag aubade en de Arondeuslezing.
- ABC Architectuurcentrum en Museum Haarlem zagen het aantal bezoekers dalen. Bij beide instellingen waren verbouwingsactiviteiten daar debet aan.
- 8% van de bezoekers van Teylers in 2015 woont in het buitenland en 19% van de bezoekers van Frans Hals Museum. Bij zowel Teylers als Museum Haarlem kwam 70% van de bezoekers van buiten Haarlem.

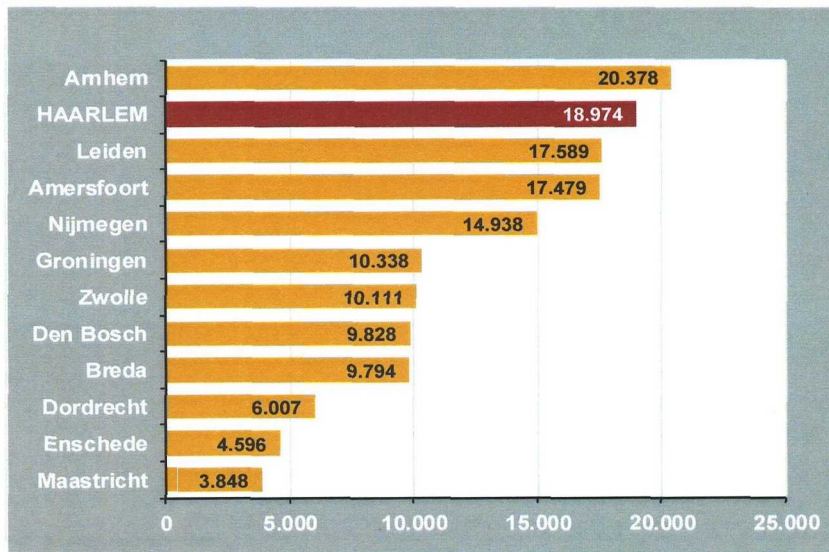
Bezoek scholieren aan musea (en educatieve activiteiten)	
Musea	
Frans Hals Museum	7.769 scholieren (educatieve activiteiten voor scholen)
Archeologisch Museum	1.039 leerlingen (in 42 klassen)
Museum Haarlem	390 leerlingen primair onderwijs
	260 leerlingen voortgezet onderwijs
Vishal	770 leerlingen basisonderwijs (workshops)
	180 leerlingen voortgezet onderwijs (workshops)
37 PK	458 leerlingen (in 22 schoolgroepen)
Totaal musea	10.866

Bron: de Haarlemse musea

Educatieve activiteiten

- Haarlemse musea vervullen een belangrijke educatieve rol. Vijf musea ontvingen in 2015 bijna 11.000 scholieren voor een bezoek, workshop of ander educatief programma.
- Het beeld in de tabel is nog niet compleet. Niet alle musea konden begin 2015 cijfers aanleveren.

Aantal museumkaarten per gemeente, 2015

Bron: De Nederlandse Museumvereniging

MUSEUMKAART

- Haarlemmers zijn relatief gretige afnemers van de Museumkaart. In totaal 18.974 inwoners hadden in 2015 zo'n kortingspas in hun bezit. Van elf vergelijkbare gemeenten telt alleen Arnhem meer kaarthouders, namelijk 20.378.
- Ook met het aantal Museumkaarten per 1.000 inwoners staat Haarlem in de top-3; 122 van de 1.000 inwoners hebben er een in hun bezit. Leiden voert de ranglijst aan, terwijl Arnhem de tweede plaats bezet.

Bezoekers in Haarlem van podia en bioscopen, 2000-2015

seizoen	Schouw- burg	Philhar- monie	Toneel-/ Filmschuur	wo Film- schuur	jaar	Bios- copen	Patronaat	Totaal
2000/01	100.657	90.001	62.211	30.955	2001	440.000	53.080	714.994
2001/02	105.687	8.370	64.251	31.859	2002	416.000	57.149	619.598
2002/03	60.395	11.027	85.801	52.755	2003	412.800	61.834	579.102
2003/04	-	9.162	115.344	74.118	2004	360.000	68.257	478.645
2004/05	0	4.003	120.284	54.647	2005	320.700	83.979	474.319
2005/06	0	96.934	121.353	76.738	2006	381.000	115.000	637.549
2006/07	0	74.103	123.807	79.430	2007	352.000	136.000	606.480
2007/08	11.237	82.966	119.585	76.192	2008	336.000	137.000	610.596
2008/09	81.110	67.140	125.697	83.363	2009	356.000	129.500	676.084
2009/10	77.439	67.526	123.870	77.853	2010	324.000	111.291	626.273
2010/11	70.797	65.011	148.284	107.275	2011	535.000	124.224	836.041
2011/12	84.659	58.825	148.933	100.006	2012	747.000	114.376	1.053.787
2012/13	80.111	55.367	137.070	91.181	2013	756.000	128.540	1.065.907
2014	86.241	68.887	142.358	95.616	2014	726.000	149.405	1.077.275
2015	90.408	76.314	165.273	114.941	2015	762.000	115.127	1.094.181
Aantal zalen	1	2	2	2		10	2	16

Bron: de culturele instellingen, Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten (NVB)
Cijfer bioscopen is inclusief Filmschuur

BEZOEK HAARLEMSE PODIA

- De Haarlemse podia en bioscopen trokken in 2015 bijna 1,1 miljoen bezoekers. Dat zijn er 17.000 meer dan in 2014 en opnieuw meer dan in alle voorgaande jaren.
- Grootste trekpleister vormt wederom bioscoop Pathé Haarlem, met 647.000 bezoekers. Dit cijfer is berekend door de totaalopgave van het bioscoopbezoek te verminderen met dat aan de Filmschuur. Het bioscoopbezoek zit al sinds de opening van Pathé in 2011 in de lift. Alleen in 2014 volgde een lichte teruggang, maar het cijfer van 2015 komt al weer hoger uit dan in 2013.
- Toneelschuur/ Filmschuur kreeg in 2015 ruim 165.000 bezoekers over de vloer. Dat waren er meer dan ooit. Zowel het theater als de film droeg in 2015 aan de stijging bij.
- Patronaat zag het aantal bezoekers afnemen tot het niveau van 2011/2012. In 2014 nog beleefde het poppodium een absoluut topjaar, mede door de boost van 3FM Serious Request. Philharmonie en Stadsschouwburg vormen samen één organisatie. Beide podia zagen de belangstelling voor het tweede jaar op rij aantrekken; samen kregen ze 166.722 bezoekers over de vloer, ruim 30.000 meer dan in het theaterseizoen 2012-2013.
- Het bezoekersaantal van Toneelschuur/ Filmschuur in de tabel is exclusief het bezoek aan voorstellingen en activiteiten van het productiehuis van de Toneelschuur buiten thuishaven Haarlem. Hier kwamen in totaal 15.000 bezoekers op af.
- Podia bieden ook plaats aan andere activiteiten. Philharmonie en Stadsschouwburg kregen door zakelijke verhuur ruim 17.000 bezoekers binnen: 16.538 in de Philharmonie en 927 bij de Stadsschouwburg. Dat zijn lagere aantallen dan in 2014 toen deze podia 42.449 en 1.699 zakelijke bezoekers telden.
- De daling van de bezoekcijfers voor de zakelijke verhuur komt onder meer door het doorschuiven van een paar grote publieksevenementen zoals de tv-opnames van Maestro en het ontbreken van het tweejaarlijkse evenement Stripdagen.

Musea: Facebook, Twitter (2016) en website (2015)

naam museum	Facebook likes	Twitter volgers	Website bezoeken
Teylers Museum	6.197	39.986	447.590
Frans Hals Museum	6.474	2.645	229.318
De Hallen	3.383	4.853	102.845
Nieuwe Vide	3.465	2.396	.
Het Dolhuys	1.892	2.442	.
(Historisch) Museum Haarlem	331	822	120.929
ABC-Architectuurcentrum	356	704	.
Draaiorgelmuseum	356	704	.
Vishal	.	601	.
Archeologisch Museum	238	326	51.244
Grote of St. Bavokerk	231	287	.

Bronnen: Facebook, Twitter en de culturele instellingen (bezoek website)

. gegeven is onbekend

Podia: Facebook en Twitter (2016) en website (2015)

naam podium	Facebook likes	Twitter volgers	Website bezoeken
Patronaat	26.097	6.787	149.760
Toneel- en filmschuur	7.708	5.462	505.409
Lichtfabriek	3.383	4.853	.
Theater Haarlem (Stadsschouw- burg en Philharmonie)	2.854	3.489	537.140
Toneelschuurproducties	5.536	.	.
Pathé Haarlem	2.606	.	.

Bronnen: Facebook, Twitter en de culturele instellingen (bezoek website)

. gegeven is onbekend

INTERNET, FACEBOOK EN TWITTER

- De Haarlemse musea, podia en andere culturele instellingen zetten internet en social media in om belangstellenden te bereiken. Van de musea doet vooral Teylers zich op social media gelden. Op Twitter heeft dit museum begin januari 2016 bijna 40.000 volgers. Dat zijn er veel meer dan andere musea en vergelijkbare instellingen.
- Op Facebook gaat het Frans Hals Museum met 6.500 likes op kop. Teylers volgt met 300 likes minder op plaats twee.
- Van de podia weet Patronaat op de social media het meest belangstellenden aan zich te binden. Op Facebook heeft het poppodium tegen de 27.000 likes, bijna 20.000 meer dan nummer twee Toneelschuur/ Filmschuur. Patronaat heeft op Twitter meer volgers dan de andere instellingen, namelijk tegen de 6.800.
- De websites van Haarlemse musea en podia trekken veel bezoekers. Zo werden de websites van Theater Haarlem (Philharmonie en Stadsschouwburg) en Toneel- en Filmschuur in 2015 meer dan een half miljoen keer bezocht. Teylers noteerde bijna 450.000 bezoeken of zoals het museum ze zelf liever noemt 'sessies'. Niet alle instellingen hebben de bezoekcijfers van hun website doorgegeven.

Bezoekersaantallen Haarlemse culturele evenementen 2010-2015

naam evenement	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bevrijdingspop	150.000	175.000	125.000	125.000	125.000	125.000
Haarlem Jazz & More	150.000	100.000	100.000	125.000	125.000	125.000
Stripdagen Haarlem	25.000	--	30.000	--	30.000	--
Haarlem Cultuur Festival	--	20.000	10.000	23.000	27.380	27.550
Houtfestival	20.000	20.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Kunstlijn	15.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Parksessies (4 per jaar)	--	--	2.000	8.000	16.000	20.000
Open Monumentendagen	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Koorbiënnale Haarlem	--	5.000	--	9.000	--	10.000
Internationaal Orgelfestival	8.000	--	7.000	--	9.000	--
Schalkwijk aan Zee	--	--	5.000	7.500	7.500	7.500
Herdenkingsconcert 4 mei	3.500	3.500	5.000	5.000	5.000	6.000
Kerstsamenhang Grote Markt	7.000	7.000	5.000	7.500	--	6.000
Edit Dance Festival	--	--	5.000	8.000	5.000	5.000
Kunstroute Vijfhoek	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Jopenfestival	2.500	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Korenlint	**1	**1	1.500	5.000	4.000	4.000
De LetterenLoop	5.000	3.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Zomer in de Zaanen	--	--	2.500	2.500	2.500	2.500
De Haarlemse Lente	--	--	2.000	2.500	2.500	2.500
Haarlemse Boekenmarkt	5.000	10.000	--	2.000	2.000	--
Mars der Muzikanten	2.500	2.500	3.000	2.000	2.000	2.000
Viola Viola Festival	--	--	2.000	--	2.000	2.000
Eldorica	--	--	1.000	1.500	1.500	--
OpenluchtHotel Haarlem	--	--	--	1.500	1.500	1.500
Kerstsamenhang Nieuwe Kerkplein	--	--	2.000	1.500	--	2.000
Haarlem draait door!	2.500	2.500	1.500	1.000	1.000	1.000
12 Inch Festival	--	--	--	--	--	500
Frans Hals Festival	--	--	--	35.000	--	--
Midsummer Burgwal	--	--	500	750	--	--
StreetCanvas	1.500	--	--	--	--	--
Fokker Spin Centennial	--	75.000	--	--	--	--
Zango Festival	3.500	3.500	1.250	--	--	--
Roze Zaterdag	--	--	35.000	--	--	--
Lennaert Nijgh Festival	--	--	2.500	--	--	--
Haarlem Zingt	3.000	--	--	--	--	--
2Generations Festival	2.500	--	--	--	--	--
Totaal	421.500	467.500	416.250	440.750	436.380	417.550

Bron: Gemeente Haarlem, Evenementencoördinator

**1 Korenlint tm 2011 meegerekend bij Stad als Podium

BEZOEK HAARLEMSE EVENEMENTEN

- De Haarlemse culturele evenementen trokken in 2015 417.550 bezoekers. Grootste publieksmagneten net als in 2013 en 2014: Bevrijdingspop en Haarlem Jazz & More. Deze twee festivals zijn samen goed voor bijna twee derde van het bezoek aan culturele evenementen.
- De totale opkomst valt lager uit dan in voorgaande jaren. Debet hieraan: in 2015 vond geen groot eenmalig of incidenteel evenement plaats. In andere jaren was dat wel zo met het Frans Hals Jaar (2013); Roze Zaterdag (2012) en de Fokker Spin Centennial (2011). Daarnaast staat een grote publiekstrekker als de Stripdagen alleen in even jaren op het programma.
- De bezoekersaantallen zijn gebaseerd op schattingen. Het Haarlem Cultuur Festival veranderde de afgelopen jaren een paar keer van naam. In 2014 heette het 023 uur Haarlem Cultuur en enkele jaren geleden de Stad als podium.

Top 12 Evenementen 2015 naar aantal bezoekers	
evenementen	aantal bezoekers
1 Kerstweekend/ Kerstmarkt	125.000
1 Haarlem Jazz & More	125.000
1 Bevrijdingspop	125.000
4 Haarlemse Kermis Noord (Zaenenlaan)	100.000
4 Haarlemse Kermis Grote Markt	100.000
6 Koningsdag	80.000
7 Luilakmarkt	75.000
7 Bloemencorso	75.000
9 Haarlem Culinair	45.000
10 Haarlem Cultuur Festival	27.550
11 Hout Festival	25.000
12 Parksessies	20.000
12 Kunstlijn	20.000

Bron: Gemeente Haarlem, Evenementencoördinator

TOP-12

- Drie Haarlemse evenementen trokken in 2015 naar schatting 125.000 bezoekers en delen daarmee de eerste plaats in het klassement van de best bezochte evenementen. Bij deze top-drie: twee culturele evenementen: Haarlem Jazz & More en Bevrijdingspop.
- In 2014 overtrof één evenement alle Haarlemse evenementen in belangstelling: 3FM Serious Request. Ruim 1,2 miljoen geïnteresseerden trokken naar de elfde editie van dit jaarlijkse evenement van radiozender 3FM. Serious Request slaat zijn tenten ieder jaar in een andere stad op, in 2015 in Heerlen.
- Andere culturele evenementen met een hoge positie op de ranglijst: Haarlem Cultuur Festival, Houtfestival, Kunstlijn en Parksessies.

Overig cultuuraanbod

Kerncijfers Bibliotheek Zuid-Kennemerland, Haarlemse vestigingen, 2010-2015

		2010	2011	2013	2014	2015
Leden	Jeugd tot 18 jaar	16.212	18.450	21.611	23.536	25.338
	18 jaar en ouder	22.422	23.180	21.558	20.414	19.681
	overige abonneem.	686	708	548	485	464
	Totaal	39.320	42.338	43.717	44.435	45.483
Uitleningen- excl. verlengingen		927.126	940.988	1.006.228	986.583	946.318
Bezoekers		595.599	646.813	744.441	733.619	751.619
Websitegebruik -pageviews		2.400.000	3.600.000	nb	nb	nb
Collectie - aantal materialen		341.231	336.337	339.138	342.474	327.311
Educatie en klassenbezoek- deelnemers		6.045	6.066	7.625	7.344	7.741
Voorlezen - bezoekers		1.595	1.375	nb	nb	nb

Bron: De Bibliotheek Zuid-Kennemerland

Augustus 2013 was de start van de bibliotheek op NS-Station Haarlem

Sinds 2014 leent de Bibliotheek ook e-books uit, deze zijn nog niet in de cijfers opgenomen

BIBLIOTHEEK ZUID-KENNERLAND

- Het aantal leden van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland blijft langzaam maar zeker groeien. Voor het vijfde jaar op rij nam het ledental van de Haarlemse vestigingen toe, in 2015 met bijna 1.050 tot een totaal van 45.483.
- Al met al een duidelijke ommekeer vergeleken met de daling in de periode voor 2011. Zo telde de bibliotheek in 1995 nog ruim 46.000 leden, waarna een neerwaartse beweging intrad.
- Het aantal bezoekers zit eveneens al jaren in de lift. De teruggang in 2014 lijkt een incident, want in 2015 wisten meer mensen de weg naar de bibliotheek te vinden dan in 2013.
- Het aantal uitleningen overschreed in 2013 voor het eerst sinds 1997 de magische grens van 1 miljoen om er in 2014 meteen weer onder te zakken. In 2015 liep het aantal uitleningen opnieuw terug. De cijfers van de bibliotheek zijn exclusief het gebruik van e-boeken.
- Uit het Cultuuronderzoek Metropoolregio Amsterdam uit december 2014 komt naar voren dat vier van de tien Haarlemmers van 18 jaar en ouder het voorafgaande jaar gebruik hebben gemaakt van een bibliotheek in hun eigen gemeente. Deze score komt overeen met die in de hele Metropoolregio Amsterdam (MRA).
- Eveneens uit dit onderzoek blijkt dat 3% van de Haarlemmers het voorgaande jaar een bibliotheek buiten hun eigen gemeente hebben bezocht.
- 5% van de Haarlemmers van 18 jaar en ouder bezocht een Haarlemse artotheek.

Aantal bezoekers Noord-Hollands Archief, 2000-2015

jaar	
2000	5.727
2005 **1	12.132
2010	22.646
2011	24.402
2012	22.490
2013	20.980
2014	24.484
2015	23.218

Bron: Noord-Hollands Archief

**1 voor 2006 Archiefdienst Kennemerland; vanaf 2005 2 vestigingen

NOORD-HOLLANDS ARCHIEF

- Het aantal bezoekers van het Noord-Hollands Archief schommelt de laatste jaren. Na een piek in 2014 zag het NHA het aantal bezoekers in 2015 weer dalen. Ook tussen 2011 en 2013 deed zich een teruggang voor. Voor de extra toeloop in 2014 zorgde de drukbezochte tentoonstelling 'Haarlem na sluitertijd.'
- Niettemin: met 23.218 bezoekers komt de belangstelling in 2015 nog wel hoger uit dan alle andere jaren behalve de topjaren 2011 en 2014. Onder de bezoekers bevonden zich 1.489 scholieren die naar het publiekscentrum in de Janskerk kwamen. Dat waren er (wat) meer dan in beide voorgaande jaren: 1.466 (2014) en 1.409 (2013).
- Archief liefhebbers weten niet alleen beide vestigingen in Haarlem goed te vinden, daarnaast maken zij in toenemende mate gebruik van informatie op de website van het NHA.
- In 2015 zorgden 635.000 bezoekers van de website voor 2,5 miljoen bezoeken. Dat zijn zo'n 85.000 bezoekers en 400.000 bezoeken meer dan twee jaar eerder.

Bezoekers van de Pletterij naar activiteit, 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Musica Globalista (concertserie)	1.127	1.295	1.665	1.348
Debatcafé/debat/lezing	560	795	1.265	1.115
Cinema Club	523	444	517	680
Letterij (literaire talkshow)	206	185	310	330
Theater		255	175	450
Overige activiteiten (m.n. maaltijden)	520	495	430	225
Totaal	2.936	3.469	4.362	4.148

Bron: de Pletterij

DE PLETTERIJ

- De Pletterij, voorheen het Mondiaal Centrum, vormt het toneel van debatten, lezingen, concerten, films en literaire talkshows.
- Het totaal aantal activiteiten nam gestadig toe, van 85 in 2012 tot 145 in 2015. Ook het aantal bezoekers groeide tussen 2012 en 2014 van jaar tot jaar.
- Hier tegenover staat een lichte daling van het aantal bezoekers tussen 2014 en 2015. Niettemin: de activiteiten in de Pletterij trokken in 2015 duidelijk meer bezoekers dan in 2012 en 2013.
- Gemiddeld trekt een activiteit 28 belangstellenden.
- Kanttekening bij de tabel: de cijfers zijn exclusief de verhuur aan derden, zoals (amateur-) theaterverenigingen en voor bijvoorbeeld live concertregistraties.
- De Pletterij biedt tevens onderdak aan 18 maatschappelijke en culturele organisaties en kleine creatieve bedrijven.

Haarlem-Vlaanderen

- Haarlem organiseert zo nu en dan een themajaar rond een bepaald, meestal cultureel onderwerp. Zo stonden 2015 en de eerste maanden van 2016 in het teken van Haarlem-Vlaanderen. Twee jaar eerder was 2013 het Frans Hals Jaar.
- Om de historische banden tussen Haarlem en Vlaanderen te vieren stond Haarlem vanaf maart 2015 een heel jaar lang in het teken van de culturele banden met de zuiderburen. Haarlem speelde in op het feit dat 2015 het Nederland-Vlaanderenjaar was. De nauwe banden zijn terug te voeren op de geschiedenis waarin veel Vlaamse immigranten eind 16de eeuw naar Haarlem kwamen om de Spaanse bezetting te ontvluchten.
- Haarlem vormde toen hét centrum voor Vlaamse intellectuelen en kunstenaars. Zij droegen bij aan een grote bloeiperiode voor Haarlem, zoals met de architectuur van Lieven de Key en de schilderkunst van Frans Hals.
- Op het programma in Haarlem stonden zo'n 30 activiteiten met (werk van) Vlaamse kunstenaars. Het programma omvatte onder meer muziek, toneel, poëzie, dans, exposities, tentoonstellingen, interviews en discussie.
- Locaties waar activiteiten plaatsvonden waren onder andere: Toneelschuur, Stadsschouwburg, Philharmonie, Patronaat, Frans Hals Museum, Teylers Museum, Elswout, de Hallen, Atheneum boekhandel, kerken en Haarlemmerhout.
- Haarlem wil een gaststad zijn voor kunstenaars, in 2015 in het bijzonder voor Vlaamse kunstenaars. Daarom organiseerde Haarlem een artist in residence-project samen met de Vlaamse stad Veurne. In 2016 zal een Haarlemse kunstenaar voor langere tijd in Veurne verblijven,
- Door het Haarlem-Vlaanderenjaar heeft Haarlem flink wat promotie gekregen via (sociale) media en internet. Het activiteitenoverzicht op de site van Haarlem Marketing werd 3.840 keer bekeken.

Home Programma Nieuws & Blog BesteBuren Herbeleef Over

Home » Nieuws & Blog » Blog » Haarlem, de cultuurstad van de Nederlanden

Overzicht

Nieuws

Blog

Grenskijker

Schrijverresidentie Parijs

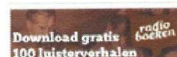
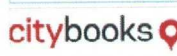
Museumtoer

Haarlem, de cultuurstad van de Nederlanden

Geschreven door Luc Devoldere op 20 september 2015

Aanbevelen 13 Tweeten G+ 0

Wat als Nederland en Vlaanderen samen waren gebleven? [Luc Devoldere deed op 21 september de denkoefening en gaf samen met burgemeester Dermt Schneiders in Haarlem de altrap voor een nieuw seizoen in de reeks *Een gemiste kans?* Op 20.10 houdt onze karavaan halt in Gent.](#)

Het mooiste Nederlands wordt gesproken in een rijtjeshuis aan de Heemsteedse dreef, door Boudewijn de Groot. Wij in het zuiden hebben ons sinds midden jaren zestig gelaafd aan zijn uitspraak, stem en timbre. Wij zijn daaraan trouw gebleven. De meeste Nederlanders niet, maar Boudewijn de Groot wel. Er zijn nog zekerheden in het leven.

U hebt mij gevraagd vandaag te spreken over ons Verenigd Koninkrijk. Hoe 'on' het is. Hoe verenigd het had kunnen zijn. Het onderwerp gaat mij ter harte, wij hebben er dit jaar een boek over uitgegeven.

Het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden tuimelde in 1815 – twee eeuwen geleden – van de tekentafel van het Congres van Wenen. Vijftien jaar later was het politieke experiment alweer geschiedenis. Maar dat stond niet in de sterren geschreven. Het had kunnen werken, het had kunnen groeien, het had in al zijn kunstmatigheid zelfs vandaag kunnen halen, omdat alle natiestaten nu eenmaal gemaakt zijn, kunstmatig zijn, al dan niet met kunst. Het Koninkrijk was geen vergissing van de geschiedenis, geen verkeerde afslag, zoals Belgische en

- Verder was er aandacht op de site van de Buren en bevatte de krant van deze organisatie, verspreid in Nederland en Vlaanderen, een artikel over het Haarlem-Vlaanderenjaar. Andere belangrijke spin off is dat Vlaamse organisaties ook in de toekomst graag willen samenwerken met Haarlem en de culturele partners in de stad.

Gesubsidieerde verenigingen amateurkunst, 2014 - 2015

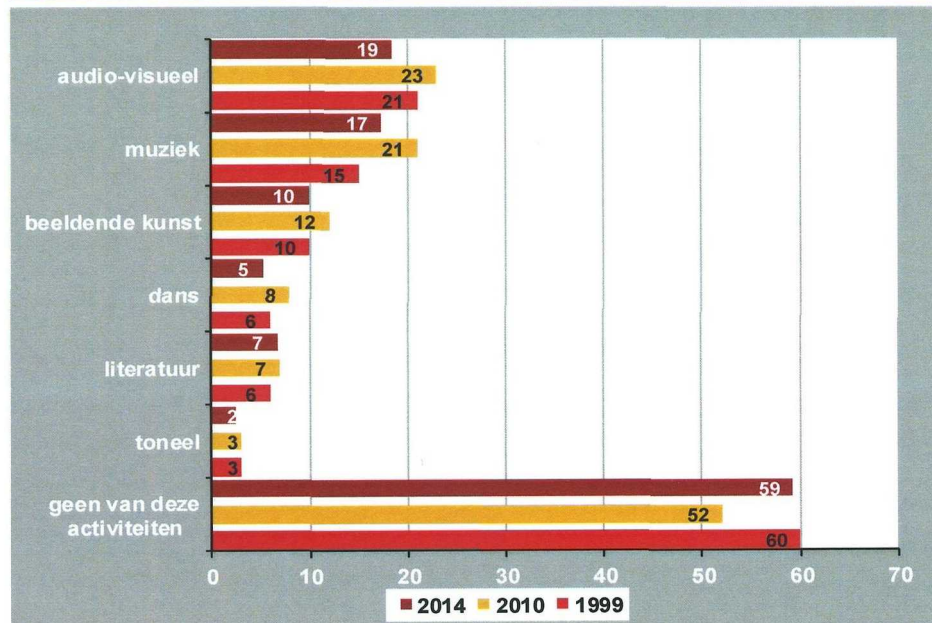
Cultuurvorm	2014		2015	
	verenigingen	leden	verenigingen	leden
1 Muziek (orkesten, bands enz)	13	421	13	429
2 Zang (koren, kamerkoren)	27	1.016	29	1.172
3 Toneel	13	228	13	219
4 Dans	2	154	2	150
5 Opera, operette	1	50		
Totaal	56	1.869	57	1.970

Bron: gemeente Haarlem, afdeling Economie en Cultuur

AMATEURKUNST

- In 2015 ontvingen in Haarlem 57 verenigingen voor amateurkunst subsidie van de gemeente.
- Met elkaar hebben deze verenigingen 1.970 leden.
- De helft van de verenigingen houdt zich bezig met zingen. Deze 29 verenigingen, meest koren, hebben samen bijna 1.200 leden.
- 13 verenigingen doen aan muziek en 13 verenigingen aan toneel.
- In 2010 ontvingen 58 verenigingen subsidie. Deze verenigingen samen hadden 2.156 leden, bijna 300 meer dan de gesubsidieerde verenigingen van vijf jaar later.

Beoefening culturele activiteiten en hobby's (1999 - 2014, in %)

Bron: Omnibusonderzoek gemeente Haarlem - 1999, 2010 en 2014

CULTURELE HOBBY'S

- 41% van de Haarlemmers geeft in november 2014 aan de afgelopen 12 maanden een culturele activiteit of hobby te hebben beoefend. Geen culturele hobby hadden bijna zes van de tien inwoners.
- Het aandeel Haarlemmers met een culturele hobby is wat lager dan in 2010, maar even groot als in 1999. De cijfers over 2014 zijn de meest recente. Niet in iedere editie van het jaarlijkse Omnibusonderzoek loopt de vraag naar de culturele hobby's van de Haarlemmers mee.
- De meest beoefende culturele activiteiten liggen op audio-visueel vlak: 19% van de Haarlemmers houdt zich bezig met foto, film of nieuwe media. Muziek en beeldende kunst maken net als in 2010 en 1999 de top-3 vol.
- Inwoners jonger dan 25 jaar (62% van hen) hebben bovengemiddeld vaak een culturele hobby. Andersom is dat bij de 65+-ers (32%).
- Naarmate Haarlemmers hoger zijn opgeleid, neemt het percentage met een culturele hobby toe. Dat loopt op van 29% onder lager opgeleiden tot 38% van de middelbaar geschoolden en 48% van degenen met HBO of wetenschappelijk onderwijs.

Top-20 Aantal Rijksmonumenten per gemeente, 2015

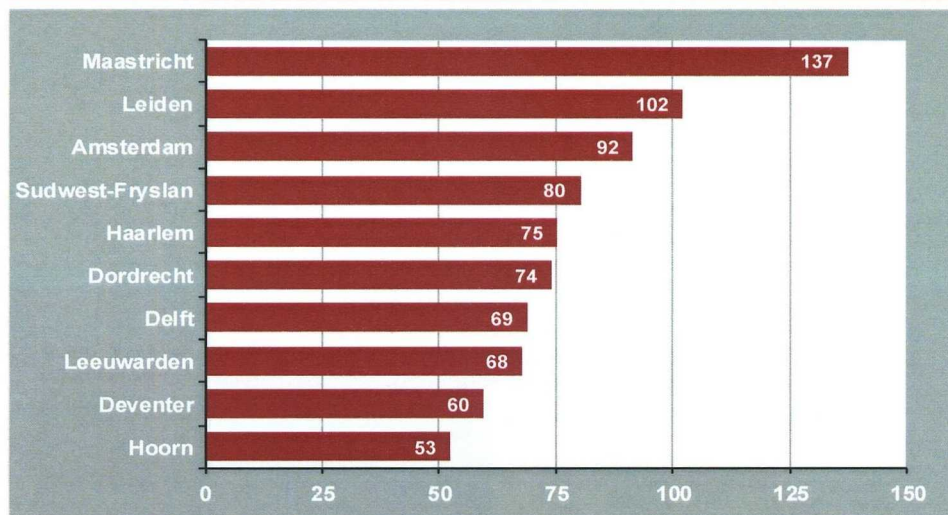
	aantal monumenten
1 Amsterdam	7.523
2 Maastricht	1.681
3 Utrecht	1.519
4 Leiden	1.242
5 Haarlem	1.181
6 Den Haag	1.168
7 Middelburg	1.166
8 Dordrecht	882
9 Schouwen Duiveland	830
10 Stichtse Vecht	819
11 Leeuwarden	732
12 Delft	697
13 Groningen	678
14 Sudwest Fryslan	675
15 Rotterdam	626
16 Deventer	588
17 Arnhem	562
18 Breda	550
19 Den Bosch	543
20 Harlingen	533

Bron: Monumentenregister, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (1 dec. 2015)

AANTAL RIJKSMONUMENTEN

- Haarlem geniet een internationale reputatie als Monumentenstad. Eind 2015 bevinden zich in de gemeente 1.181 rijksmonumenten: 1.146 in de Spaarnestad zelf en 35 in het Haarlemse deel van het pittoreske dorp Spaarndam.
- Slechts 4 van de 403 Nederlandse gemeenten tellen meer rijksmonumenten dan Haarlem. Koploper met meer dan 7.500 monumenten en een ruime voorsprong op alle andere gemeenten is Amsterdam.
- Behalve 1.181 Rijksmonumenten herbergt Haarlem ook 2.500 gemeentelijke monumenten (=op adresniveau). Van alle Nederlandse gemeenten telt alleen Maastricht er meer, namelijk 2.800, zoals uit een voorlopige telling van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) blijkt. Deze bijzondere panden en andere objecten hebben geen nationale betekenis, maar zijn wel van regionaal of plaatselijk belang.
- Behalve Maastricht en Haarlem hebben maar zeven andere gemeenten meer dan 1.000 gemeentelijke monumenten.

Aantal Rijksmonumenten per 10.000 inw. in 50 grootste gemeenten (G50)

Bron: Monumentenregister, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (1 dec. 2015)

MONUMENTDICHTHEID

- Haarlem kent een hoge monumentdichtheid. Met 75 rijksmonumenten per 10.000 inwoners nestelt Haarlem zich net als in 2014 op de 5^e plaats tussen de 50 grootste gemeenten van het land.
- In dit klassement gaat niet Amsterdam op kop, maar Maastricht. Net als Maastricht telt ook nummer 2 Leiden meer dan 100 rijksmonumenten per 10.000 inwoners.

Haarlem op de Erfgoed-ranglijst binnen de G50, 2015

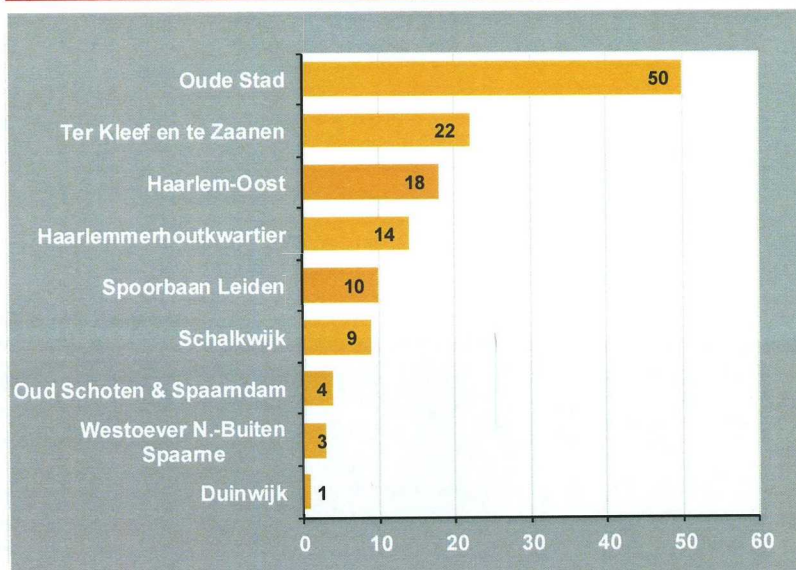
	Positie 2015
STAD	
Aantal vooroorlogse woningen als % totale woningvoorraad	1
Aantal monumentale woningen als % van de woningvoorraad	5
Aantal musea per 100.000 inwoners	6
Aantal monumentale bomen, per 100.000 woningen	12
Aantal archeologische Rijksmonumenten, per 100.000 woningen	32
BINNENSTAD	
Aantal monumenten in de binnenstad (binnen 500m van het Centrum)	3
BUURT	
Gemiddeld aantal Rijksmonumenten binnen 200m. van de woning	5
Gemiddeld aantal iconen vd moderne architectuur binnen 200m van de woning	9
% WONINGEN UIT BELANGRIJKE STEDENBOUWKUNDIGE PERIODES	
Periode 1300-1849	11
Periode 1849-1919	1
Periode 1920-1949	2
Periode 1950-1969	38
Periode 1970-1989	46
Periode 1990-2009	48

Bron: Atlas voor Gemeenten

BENCHMARK ERFGOED

- De gezaghebbende Atlas voor Gemeenten vergelijkt de 50 qua inwonertal grootste gemeenten van Nederland (G50) jaarlijks op een groot aantal kenmerken. Naast de vaste kenmerken zoomt de Atlas ieder jaar in op een speciaal thema. In 2015 is dat thema 'Erfgoed'.
- De makers van de Atlas denken dat monumenten een grote waarde hebben voor een stad. Zij constateren dat monumentale steden het de laatste jaren beter doen dan andere steden. Bijvoorbeeld door hun aantrekkingskracht op toeristen en op hoog opgeleide jongeren die zich graag in zo'n stad vestigen.
- Haarlem scoort op het thema Erfgoed erg goed. Met het percentage vooroorlogse huizen binnen de woningvoorraad blijft het alle andere 49 leden van de G50 voor. Ook met het percentage monumentale woningen in de totale woningvoorraad (5^e) en de aanwezigheid van musea (6^e) staat Haarlem in de top van het klassement.
- Eveneens hoog binnen de G50 scoort Haarlem met de monumenten in de binnenstad, Rijksmonumenten in de buurt en iconen van de moderne architectuur in de buurt.

Aantal gemeentelijke kunstwerken in de openbare ruimte, 2015

Bron: www.haarlemsbeeld.nl, dec.2015

KUNST IN OPENBARE RUIMTE

- Kunst verfraait de openbare ruimte. In het Haarlemse straatbeeld bevinden zich 131 werken die tot het gemeentelijk kunstbezit behoren, voor het grootste deel zijn het beelden.
- De Oude Stad biedt plaats aan de meeste kunstwerken, Ter Kleef en te Zaanen volgt op ruime afstand als nummer 2.
- De wijk Oude Stad valt samen met het stadsdeel Centrum. Op stadsdeelniveau gaat het Centrum op kop. Noord neemt met 29 kunstwerken de tweede plaats in. Dit stadsdeel bestaat uit de wijken Ter Kleef en te Zaanen, Oud Schoten en Spaarndam en Westoever Noorder Buitenspaarne.

De stadsdelen Zuid-West, Oost en Schalkwijk volgen met 25, 18 en 9 kunstwerken.

- Gerelateerd aan het aantal inwoners telt de Oude Stad de meeste kunstwerken: 37 per 10.000 inwoners. Haarlemmerhoutkwartier (11) en Ter Kleef en te Zaanen (10) volgen als nummers 2 en 3.

Creatieve industrie

Creatieve industrie: positie Haarlem op ranglijst 50 grootste gemeenten

	2011	2012	2015
Creatieve werknemers als % beroepsbevolking	12	14	-
Kunstenaars als % beroepsbevolking	9	-	-
Aantal banen in creatieve bedrijfstakken als % totaal aantal banen	3	3	-
Aandeel banen in sector kunsten en cultureel erfgoed	3	3	-
Aandeel banen in media en entertainment	5	6	-
Aandeel banen in creatieve en zakelijke diensten	6	5	-
Aantal banen in architectuur per 1.000 inwoners	-	-	21
Aantal banen in cultuur- en erfgoedsector per 1.000 inwoners	-	-	7

Bron: Atlas voor gemeenten

CREATIEVE INDUSTRIE (1)

- De creatieve industrie speelt een belangrijke rol in de Haarlemse economie. Uit de jaarlijkse Atlas voor gemeenten blijkt dat een relatief groot deel van de lokale beroepsbevolking in deze sector werkt. Tussen de 50 grootste gemeenten van Nederland neemt Haarlem in 2012 op dit punt de 14^e plaats in.
- Het aantal banen in de cultuur- en erfgoedsector per 1.000 inwoners is in 2015 goed voor de 7^e plaats.
- Met het aandeel van de banen in de creatieve bedrijfstakken als percentage van het totaal aantal banen bezet Haarlem, zelfs de derde plaats. Eveneens in de top van het klassement staat Haarlem met het aandeel banen in de sectoren kunst en cultureel erfgoed, media en entertainment en creatieve en zakelijke diensten. Kanttekening bij deze data is dat ze van 2012 dateren.

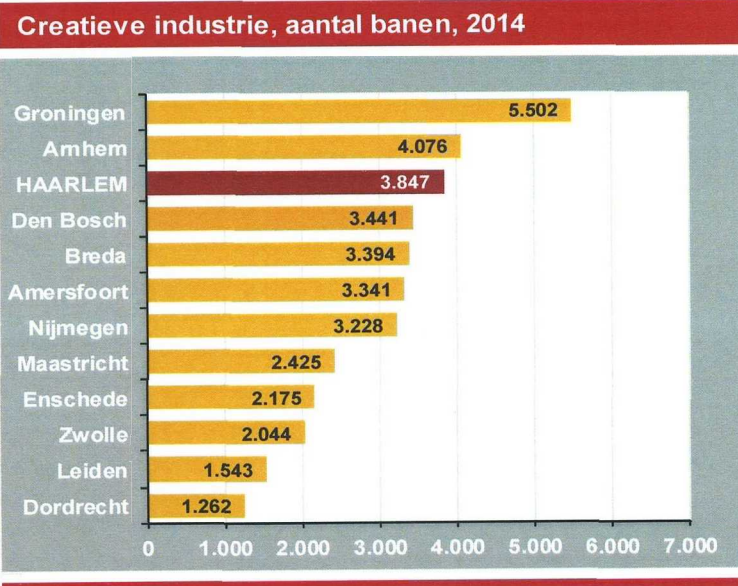
Creatieve industrie in Haarlem, 2013-2014

bedrijfstak/ grootteklasse	vestigingen		banen		% totaal banen in Creatieve Ind.
	2013	2014	2013	2014	
kunst en cultureel erfgoed	852	893	1.523	1.643	42,7
media en entertainment industrie	451	431	857	787	20,5
creatieve zakelijke dienstverlening	766	821	1.410	1.417	36,8
informatie en communicatie	256	241	594	516	13,4
advies, onderzoek en ov. spec. zakelijke dienst	918	970	1.490	1.531	39,8
overige zakelijke dienstverlening	25	26	152	124	3,2
cultuur, sport en recreatie	865	904	1.548	1.671	43,4
overige dienstverlening	5	4	6	5	0,1
1 arbeidsplaatsen	1.691	1.726	1.733	1.774	46,1
2-4 arbeidsplaatsen	304	348	751	860	22,4
5-9 arbeidsplaatsen	37	40	321	325	8,4
10-49 arbeidsplaatsen	34	29	768	713	18,5
50 arbeidsplaatsen en meer	3	2	217	175	4,5
TOTAAL HAARLEM	2.069	2.145	3.790	3.847	100,0

Bron: LISA

CREATIEVE INDUSTRIE (2)

- De creatieve industrie kent drie componenten, waarvan Kunst en cultureel erfgoed in Haarlem het grootst is: 1.643 banen in 893 vestigingen in 2014. Niet veel kleiner is de Creatieve zakelijke dienstverlening. Deze cijfers en de cijfers op beide volgende sheets zijn afkomstig uit de meest recente telling voor het landelijke werkgelegenheidsregister LISA. In het voorjaar van 2016 komen de cijfers over 2015 beschikbaar. Die krijgen een plaats in de zomer update van de Cultuurmonitor.
- Het aantal vestigingen nam in 2014 in totaal met 76 toe; dit is een groei van 3,7%. Het aantal banen stijgt met 1,5%, vorig jaar daalde dit aantal, terwijl het aantal vestigingen steeg. Vestigingen worden gemiddeld dus kleiner. Dat komt mede door de toename van het aantal zzp-ers. Zo groeide in Haarlem het aantal creatieve vestigingen met 1 arbeidsplaats van 1.691 naar 1.726.
- In de creatieve zakelijke dienstverlening blijft het aantal banen praktisch gelijk. In Media en entertainment daalt het aantal banen met 70.
- 6% van de Haarlammers werkt in de kunstsector of volgt een studie in deze richting. Een iets kleiner aandeel dan gemiddeld over de hele Metropoolregio Amsterdam (8%). Dat blijkt uit het Cultuuronderzoek Metropoolregio Amsterdam uit december 2014.
- In Haarlem is er stichting 37PK om het kunstklimaat in de stad te stimuleren. 37PK ondersteunt bij de facilitering. De uitvoering van het atelierbeleid is een belangrijke taak waarbij 37PK verantwoordelijk is voor de toewijzing van de ateliers. In 2014 vonden 7 ateliertoewijzingen plaats, in 2015 waren dit er 8.

Bron: LISA

BENCHMARK CREATIEVE INDUSTRIE (1)

- Haarlem telt relatief veel werk in de creatieve industrie. Met 3.847 banen moet Haarlem van elf vergelijkbare gemeenten alleen Groningen en Arnhem laten voorgaan.
- Haarlem stond in 2012 nog op de 4^e plaats, maar verdrong Nijmegen daarna uit de top-3.

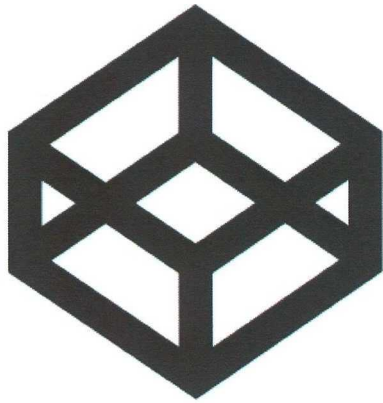
Banen in creatieve industrie, 2014

gemeente	banen	verandering tov 2013 in %	creatieve banen als % totaal banen
Amersfoort	3.341	-0,3	4,0
Arnhem	4.076	-5,2	4,1
Breda	3.394	2,5	3,4
Den Bosch	3.441	-0,2	3,7
Dordrecht	1.262	-1,9	2,5
Enschede	2.175	3,8	2,7
Groningen	5.502	-2,3	4,2
Haarlem	3.847	1,5	6,0
Leiden	1.543	-6,1	2,5
Maastricht	2.425	-4,7	3,4
Nijmegen	3.228	-6,8	3,4
Zwolle	2.044	3,6	2,3

Bron : LISA

BENCHMARK CREATIEVE INDUSTRIE (2)

- In Haarlem nam het aantal banen in de creatieve industrie in 2014 voor het eerst in jaren weer toe. De toename van 70 banen in deze sector betekent een groei van 1,5%. In 2013 daalde het aantal banen nog met 5,5%.
- In acht van de elf vergelijkbare gemeenten deed zich in 2014 nog een daling voor.
- Van alle banen in Haarlem zit 6,0% in de creatieve industrie. Dat is een groter aandeel dan in de elf vergelijkingsgemeenten. Groningen, Arnhem en Amersfoort nemen de plaatsen twee tot en met vier in.
- Ook in 2013 kende Haarlem een naar verhouding grotere creatieve sector dan de andere elf gemeenten.

3D MAKERS ZONE.

3D Ontwikkelingen

- Haarlem vormt de thuisbasis van de 3D Makers Zone. Dit is het eerste innovatiecentrum in Metropoolregio Amsterdam; een 3D-excellence-center waar bedrijven en onderwijsinstellingen in coöperatieve vorm kunnen beschikken over de allernieuwste high-tech hardware, software en kennis op dat gebied.
- De 3D-makers Zone bevindt zich aan de Oudeweg in de Waarderpolder.
- Met verschillende onderwijsinstellingen worden in de 3D Makers Zone leerlingen opgeleid.
- Opdrachtgevers kunnen in de 3D Makers Zone onder meer terecht met opdrachten in professioneel 3D-printing, high-end 3D-scanning, design voor 3D-printen en advies & trainingen.

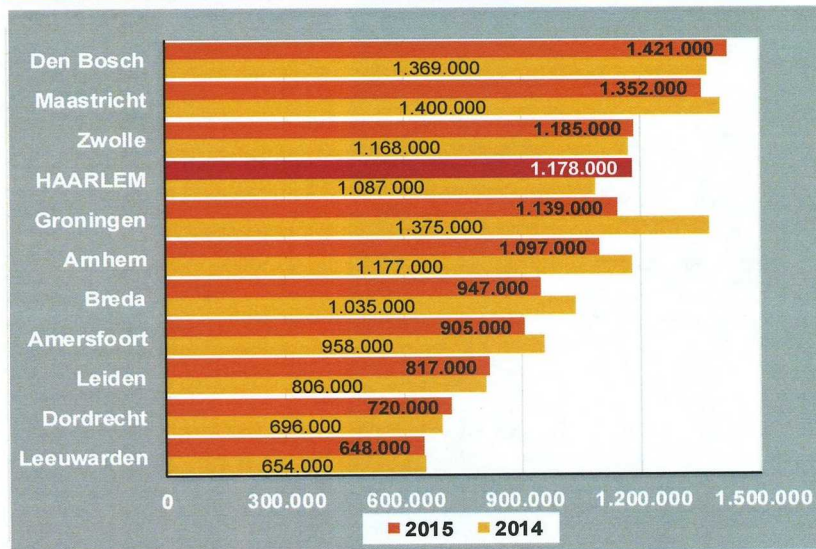
Haarlem

Gemeente Haarlem, Data, Informatie & Analyse

Cultureel toerisme en Financiën

Aantal bezoekers per gemeente, 2014-2015

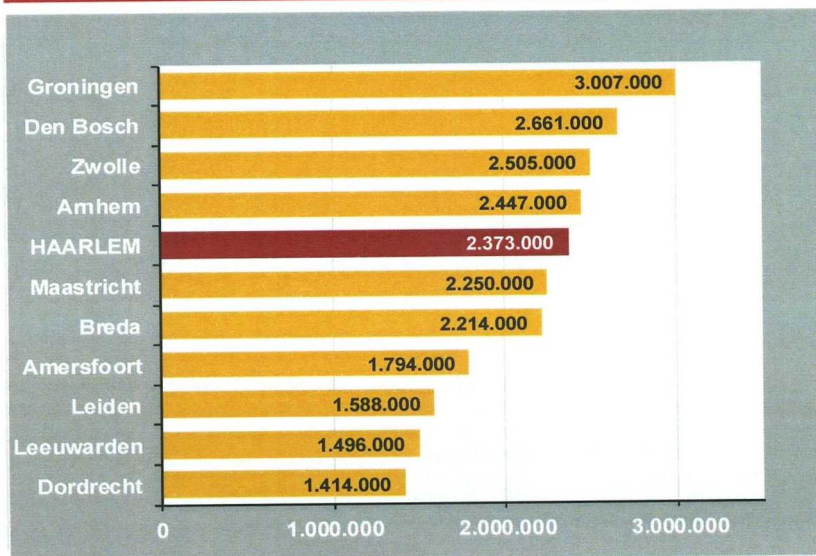

Bron: Toeristisch bezoek aan steden, NBTC-NIPO Research

CULTUREEL TOERISME (1)

- Het binnenlands toerisme naar Haarlem nam in 2015 sterk toe. Na enkele jaren van teruggang, begon in 2014 het aantal binnenlandse bezoekers weer te groeien. Bijna 1,2 miljoen Nederlandse toeristen maakten in 2015 een uitstapje naar de Spaarnestad, 91.000 meer dan een jaar eerder.
- Van 10 vergelijkbare gemeenten noteerden behalve Haarlem alleen Den Bosch, Zwolle, Leiden en Dordrecht een kleine vooruitgang. De overige zes kregen minder binnenlandse toeristische bezoekers binnen de poorten. In 2013 zaten, naast Haarlem, alleen de steden Maastricht, Dordrecht en Leeuwarden in de plus, de andere zeven gingen omlaag.
- In het klassement van elf vergelijkbare gemeenten klimt Haarlem van de 6^e naar de 4^e plaats. Haarlem passeerde zowel Groningen als Arnhem. Vorig jaar steeg Haarlem al van de 8^e naar de 6^e plaats.

Aantal bezoeken per gemeente, 2015

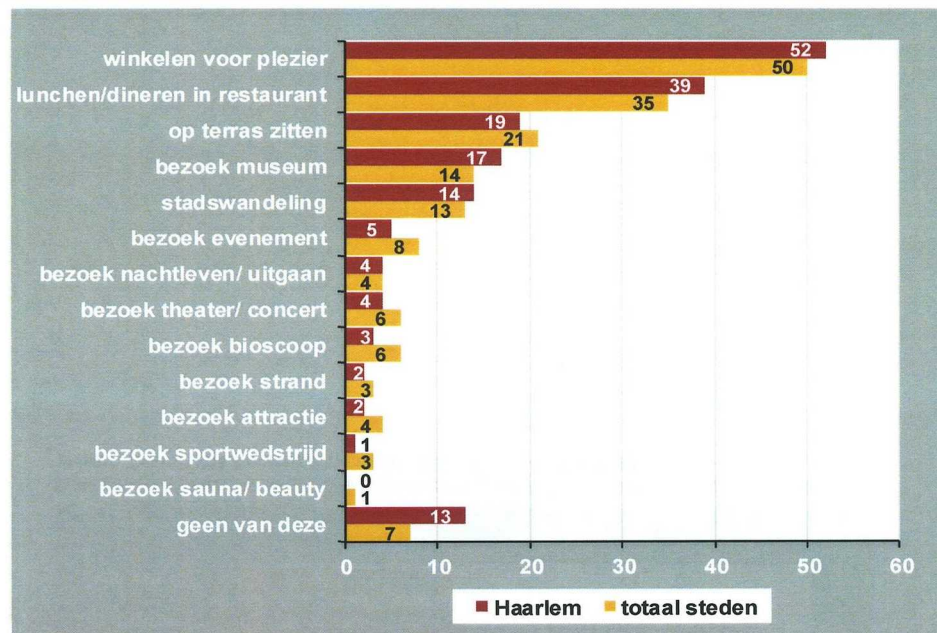

Bron: Toeristisch bezoek aan steden -2015, NBTC-NIPO Research

CULTUREEL TOERISME (2)

- Het aantal binnenlandse toeristische bezoeken aan Haarlem komt in 2015 uit op iets minder dan 2,4 miljoen; 146.000 meer dan een jaar eerder. De gemiddelde bezoeker ging 2 keer naar Haarlem. In 2013 lag deze frequentie nog op 2,2 keer. Er kwamen meer bezoekers die met elkaar minder bezoekjes aflegden.
- Wat het aantal bezoeken betreft, bezet Haarlem de 5e plaats, tussen elf vergelijkbare gemeenten, één plaats lager dan bij het aantal bezoekers.
- Anders dan bij het aantal bezoekers voert niet Den Bosch maar Groningen het klassement aan.
- Naast Haarlem steeg alleen in Zwolle het aantal bezoeken, de andere gemeenten zagen het aantal bezoeken teruglopen.

Ondernomen activiteiten door NL- bezoekers van Haarlem in %, 2015

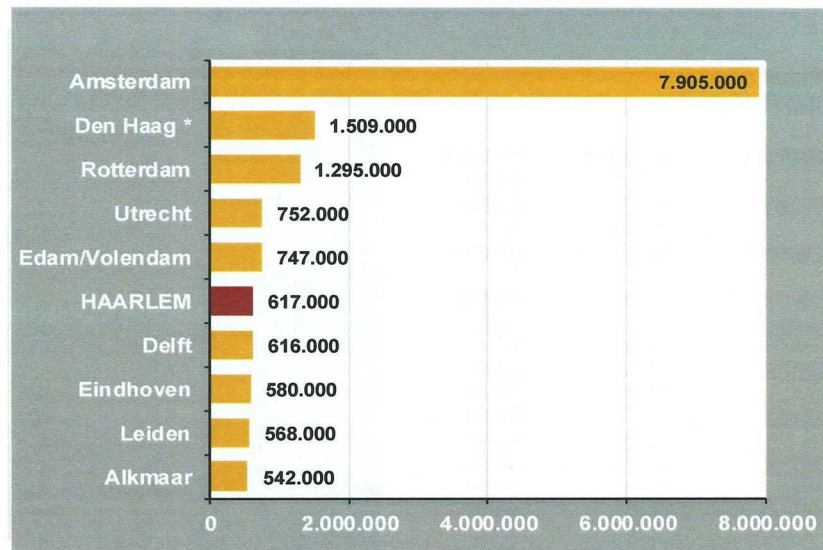

Bron: Toeristisch bezoek aan steden -2015, NBTC-NIPO Research

ONDERNOMEN ACTIVITEITEN

- Voornaamste trekpleister van Haarlem vormt het winkelaanbod. Tijdens 52% van de bezoeken aan Haarlem staat shoppen op het programma. Niet alleen in Haarlem, maar ook bij het totaal van de 29 gemeenten uit het onderzoek 'Toeristisch bezoek aan steden' vormt winkelen het veruit populairste bezoekmotief.
- Lunchen en dineren in een restaurant en een terrasje pikken nemen zowel in Haarlem als bij het totaal de tweede en derde plaats in.
- Met het percentage museumbezoekers staat Haarlem op de 5^e plaats op de ranglijst van de 29 deelnemende steden. Zo'n 14% maakte in Haarlem een stadswandeling.

Aantal internationale bezoekers in steden, top-10, 2014

Bron: Onderzoek Inkomend Toerisme (SIT) en NBTC Holland Marketing, 2014

* Den Haag, inclusief Scheveningen

INTERNATIONALE BEZOEKERS

- Haarlem is bijzonder in trek bij internationale bezoekers. In 2014 kreeg de Spaarnestad er 617.000 binnen de poorten. Alleen de vier grote steden en Edam/Volendam overtroffen dit aantal. Absolute koploper was Amsterdam met 7,9 miljoen bezoekers, met ruime voorsprong op Den Haag/Scheveningen (1,5 miljoen).
- Het aantal van 617.000 bezoekers betreft het (dag) bezoek vanaf een overnachtingsadres in Nederland. Vergeleken met de vorige editie van het onderzoek in 2009 nam het aantal buitenlandse bezoekers aan Haarlem toe met 24.000. In de rangorde klom Haarlem van de 8e plaats bij 16 steden naar plek 6 bij 20 steden.
- Van de buitenlandse bezoekers reisde 74% met een toeristisch motief naar Haarlem. De overige 26% had een zakelijk of ander doel.
- Relatief veel buitenlandse bezoekers aan Haarlem typeren hun vakantie als een cultuurvakantie: 12% tegen 9% gemiddeld voor heel Nederland.

Subsidies van gemeente Haarlem voor cultuur (2015)				
naam evenement	Totaal	Exploitatie	Huur	Huurgerelateerd
Stadsschouwburg/ Philharmonie	5.662.505	2.137.523	2.654.097	870.885
Toneelschuur	2.075.302	991.287	865.054	218.961
Patronaat	1.576.930	664.716	625.632	286.582
Totaal podia	9.314.737	3.793.526	4.144.783	1.376.428
Frans Hals Museum	3.096.390	2.450.166	479.360	166.864
Museum Haarlem	114.074	40.000	74.074	--
37PK	112.228	81.958	30.270	--
Vishal	91.422	71.500	19.922	--
Nieuwe Vide	90.000	90.000	--	--
ABC Architectuurcentrum	68.000	24.943	43.057	--
Teylers	22.500	22.500	--	--
Totaal musea, beeldende kunst	3.594.614	2.781.067	646.683	166.864
Stichting Hart	1.689.944	1.689.944	--	--
Amateurkunst	95.635	95.635	--	--
De Wereld Kindertheater	34.600	34.600	--	--
Stichting Jeugdliteratuurprijs	8.000	8.000	--	--
Prinses Christina Concours	1.900	1.900	--	--
Totaal Participatie, educatie	1.830.079	1.830.079	0	0
Bevrijdingspop	50.000	50.000	--	--
Orgelconcours	33.601	33.601	--	--
Haarlem Cultuur Festival	25.000	25.000	--	--
Koorbiënnale	25.000	25.000	--	--
Haarlem Jazz & More	25.000	25.000	--	--
Houtfestival	24.500	24.500	--	--
Stripdagen	15.000	15.000	--	--
Kunstlijn	11.500	11.500	--	--
Open Monumentendagen	10.000	10.000	--	--
Totaal culturele evenementen	219.601	219.601	0	0
Bibliotheek Zuid-Kennmerland	4.602.947	4.128.600	339.134	135.213
Cultuurstimuleringsfonds (CSF)	191.854	191.854	--	--
Pletterij	159.688	65.274	94.414	--
Toneelschuur - Productiehuis	60.000	60.000	--	--
Totaal overige	5.014.489	4.445.728	433.548	135.213
Totaal	19.973.520	13.070.001	5.225.014	1.678.505

Bron: Gemeente Haarlem, Subsidie Bureau

Gemeentelijke subsidies (1)

- Haarlem kent een rijk cultureel leven. Een cultureel leven dat in belangrijke mate mogelijk wordt gemaakt door financiële steun van de gemeente Haarlem. Voor het eerst maakt de Cultuurmonitor inzichtelijk hoeveel subsidie de gemeente verstrekt en aan welke instellingen en activiteiten.
- Tijdens de zomer update van de Cultuurmonitor of in de volgende wintereditie proberen wij ook een beeld te geven van de eigen inkomsten van de culturele instellingen.
- De gemeente besteedt jaarlijks een aanzienlijk bedrag aan subsidies voor cultuur. In 2015 ging het om bijna 20 miljoen Euro. Zo'n 7 miljoen Euro was bestemd voor huur en huurgerelateerde zaken, de overige 13 miljoen voor exploitatie. Omdat de gemeente de gebouwen aan de instellingen verhuurt, vloeit het huurbedrag weer terug naar de gemeente.
- De grote podia in de stad ontvingen voor exploitatie samen bijna 3,8 miljoen Euro en de musea en instellingen voor beeldende kunst tegen de 2,8 miljoen. Het leeuwendeel van dat laatste bedrag gaat naar het Frans Hals Museum. Teylers krijgt alleen een bedrag voor toptentoonstellingen.
- Het bedrag voor amateurkunst gaat naar een grote groep verenigingen die elk een relatief klein bedrag aan subsidie ontvangen. Bijvoorbeeld naar toneelverenigingen, koren en drumbands.
- Via het Cultuurstimuleringsfonds (CSF) stelt de gemeente jaarlijks een bedrag beschikbaar voor culturele projecten in de stad. Het fonds staat open voor zowel professionele als amateurkunstprojecten in alle disciplines.

Subsidies van gemeente Haarlem voor cultuur - Exploitatie (2011-2015)

naam evenement	2015	2014	2013	2012	2011
Stadsschouwburg/ Philharmonie	2.137.523	2.182.523	2.180.023	2.217.523	2.119.319
Toneelschuur	991.287	996.287	1.002.026	1.007.026	988.904
Patronaat	664.716	669.716	631.965	679.716	668.957
Totaal podia	3.793.526	3.848.526	3.814.014	3.904.265	3.777.180
Frans Hals Museum	2.450.166	2.490.166	2.512.452	2.523.032	2.464.942
Museum Haarlem	40.000	45.000	45.000	0	0
37PK	81.958	81.966	81.958	71.600	71.600
Vishal	71.500	71.500	71.500	80.500	80.534
Nieuwe Vide	90.000	90.000	90.000	110.355	108.961
ABC Architectuurcentrum	24.943	21.600	21.600	21.600	21.600
Teylers	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500
Totaal musea, beeldende kunst	2.781.067	2.822.732	2.845.010	2.829.587	2.770.137
Stichting Hart	1.689.944	1.689.944	1.689.943	1.772.383	1.606.685
Amateurkunst	95.635	101.920	100.391	148.718	143.085
De Wereld Kindertheater	34.600	34.600	34.600	39.200	39.200
Stichting Jeugdliteratuurprijs	8.000	8.000	8.000	2.600	0
Prinses Christina Concours	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Totaal Participatie, educatie	1.830.079	1.836.364	1.834.834	1.964.801	1.790.870
Totaal culturele evenementen	219.601	221.301	186.301	237.626	237.801
Bibliotheek Zuid-Kennmerland	4.128.600	4.201.600	4.201.600	4.267.212	4.584.517
Cultuurstimuleringsfonds (CSF)	191.854	116.440	144.194	276.309	307.640
Pletterij	65.274	69.274	73.274	77.274	75.500
Toneelschuur - Productiehuis	60.000	130.000	200.000	0	0
Totaal overige	4.665.329	4.738.615	4.805.369	4.858.421	5.205.458
Totaal	13.070.001	13.246.237	13.299.227	13.557.074	13.543.645

Bron: Gemeente Haarlem, Subsidie Bureau

Gemeentelijke subsidies (2)

- De tabel links laat zien hoeveel Euro's de gemeente de afgelopen vijf jaar aan exploitatiesubsidies heeft uitgekeerd.
- Dit zijn de subsidies exclusief huur, ozb en huurgerelateerde kosten als onderhoud, beheerskosten en servicekosten.

**Bestedingen van Haarlemmers aan culturele activiteiten
(2014, per ondernomen activiteit in)**

	Totaal	entree	consump- tie tijdens	overig tijdens	vervoer	consump- tie voor	consump- tie na
Muziektheater	55,16	29,18	13,74	1,03	2,39	5,84	2,98
Popmuziek en jazz	53,91	16,61	18,88	1,86	1,07	8,02	7,47
Cabaret	51,58	28,14	5,98	0,88	1,14	9,50	5,94
Klassieke muziek	49,08	27,80	5,92	2,03	1,13	6,22	5,98
Culturele festivals	45,98	7,04	23,07	1,31	1,88	6,57	6,11
Ballet, dans	45,77	27,72	5,15	0,68	3,27	6,79	2,16
Toneel	43,63	24,99	6,71	0,86	1,18	5,47	4,42
Film	35,74	13,81	7,69	0,68	1,58	5,83	6,15
Amateurkunst	32,35	17,37	4,82	1,39	1,52	4,43	2,82
Musea	32,00	11,70	6,48	2,28	2,07	3,85	5,62
Architectuur en monumenten	23,36	7,11	7,18	0,64	2,43	2,47	3,53
Totaal	42,08	16,68	10,52	1,27	1,72	6,08	5,81

Bron: Omnibusonderzoek gemeente Haarlem, 2014

BESTEDINGEN BIJ CULTUURBEZOEK (1)

- Haarlemmers gaven in de periode november 2013-oktober 2014 gemiddeld €42,08 uit als zij in eigen stad een culturele activiteit bezochten. Hiervan besteedden zij €28,47, of anders gezegd 68% bij de culturele instelling zelf en €13,61, dus 32%, elders in de stad.
- Hoogste uitgavenpost binnen de culturele instelling zelf vormt de entree. Deze bedroeg gemiddeld €16,68. Eten en drinken kostten gemiddeld €10,52, terwijl uitgaven als garderobe, programma en toilet op €1,27 uitkwamen.
- Buiten de culturele instelling besteedden Haarlemmers bijna net zoveel geld aan consumpties voor als na het cultuurbezoek, zo rond €6 gemiddeld.
- Kanttekening bij de cijfers is dat zij indicaties vormen. Deelnemers aan de Omnibusenquête baseerden hun raming op de activiteit die zij het laatst hebben bezocht. Zij moeten daarvoor soms ver terug rekenen. Verder bestaat de indruk dat zij soms uitgaven hebben meegerekend die zij voor andere personen hebben gedaan.
- Niet zichtbaar in de grafiek: de uitgaven bij bezoek aan orgelconcerten, circus en eigentijdse kunst. De respons op het Omnibusonderzoek bevatte te weinig bezoekers van deze kunstvormen.
- Enkele deelnemers aan het Omnibusonderzoek vulden zeer extreme bestedingen in. Totaalbedragen van €350 of meer zijn buiten de berekening gelaten.

Bestedingen van Haarlemmers aan culturele activiteiten (2010 en 2014, per ondernomen activiteit in euro's)

	2014 Gemiddeld in €	2014 Uitg bij bezoek %	2014 Uitg gelieerd %	2010 Gemiddeld in €
Muziektheater	55,2	80	20	46,9
Popmuziek en Jazz	53,9	69	31	48,4
Cabaret	51,6	68	32	42,8
Klassieke muziek	49,1	73	27	48,2
Culturele festivals	46,0	68	32	50,6
Ballet	45,8	73	27	30,5
Toneel	43,6	75	25	38,0
Film	35,7	62	38	34,1
Uitvoeringen van amateurkoren	32,4	73	27	38,7
Musea	32,0	64	36	20,8
Architectuur en monumenten	23,4	64	36	30,6
Totaal	42,1	68	32	39,3

Bron: Omnibusonderzoek gemeente Haarlem, 2010 en 2014

BESTEDINGEN BIJ CULTUURBEZOEK (2)

- Haarlemmers besteedden bij een doorsnee cultuurbezoek in eigen stad gemiddeld iets meer dan €42 en daarmee 7% meer dan in 2010 toen de teller op €39,40 bleef staan.
- Anno 2014 vond 68% van de uitgaven binnen de culturele instellingen zelf plaats en 32% daarbuiten, vooral in de horeca. De verhouding 68:32 is gelijk aan die in 2010.
- Vooral bezoekers van muziektheater en toneel tellen een relatief groot deel van hun uitgaven binnen het theater neer: 80% en 75%. Het aandeel van de gelieerde uitgaven in horeca en aan vervoer is het grootst onder liefhebbers van film, musea en architectuur.
- Haarlemmers van 15 jaar en ouder gaven in de twaalf maanden voorafgaande aan het Omnibusonderzoek 2014 met elkaar €37,5 miljoen uit tijdens hun cultuurbezoek in de stad. Hiervan telden zij €25,4 miljoen bij de instellingen zelf neer en €12,1 miljoen in de horeca en aan vervoer.
- Berekening van deze bedragen gebeurde op basis van de volgende factoren:
 - de gemiddelde uitgaven per activiteit per bezoeker (ook uitgesplitst in uitgaven binnen instelling en gelieerde uitgaven);
 - de deelname: het percentage Haarlemmers van 15 jaar en ouder dat de activiteit de afgelopen 12 maanden heeft bezocht;
 - het aantal Haarlemmers van 15 jaar en ouder per 1 januari 2014 128.749 personen;
 - de gemiddelde bezoekfrequentie van de drie meest bezochte activiteiten. Hiervan hebben we vervolgens de helft genomen omdat het de frequentie van de meest bezochte activiteiten betrof.
- In 2010 kwam de raming van de totale bestedingen op €33 miljoen uit. Tussen 2010 en 2014 deed zich een stijging voor van 12%.